

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NA LATA 2003-2013

MOSINA

URZĄD MIEJSKI W MOSINIE

Plac 20 Października 1
62- 050 MOSINA

DOKUMENT POWSTAŁ W RAMACH PRAC DORADCZYCH
WIELKOPOLSKIEGO OŚRODKA KSZTAŁCENIA I STUDIÓW SAMORZĄDOWYCH

lipiec 2002

Lista osób, które brały udział w pracach nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Mosina

1. Adamczyk Piotr Radny, Koło Wędkarzy PZW Rogalinek
2. Anioła Zygmunt Sołtys wsi Rogalinek
3. Baraniak Bogusław Referat Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego
4. Białas Danuta Radna, komendant Ośrodka ZHP w Mosinie
5. Bilski Andrzej Wiceprezes Klubu Sportowego 1920 Mosina
5. Błaszyk Maria Sołtys wsi Baranówko
6. Bogucki Zbigniew Nadleśnictwo Konstantynowo
7. Dehmel Bożena Radna, sołtys wsi Czapury
8. Dahlke Maria Dyrektor Szkoły Podstawowej nr1. Mosina
9. Ejchorst Adam Referat Inwestycji, Budownictwa i Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego
10. Dobry Kazimierz Przewodniczący Osiedla nr 5 w Mosinie, Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych
11. Falbierski Aleksander Prezes Mosińsko-Puszczykowskiego Koła Pszczelarzy
12. Fisher Bogdan Mosiński Klub Żeglarski, przewodniczący Osiedla nr 6
13. Gintrowicz Hanna Dyrektor Szkoły Podstawowej w Krosinku
14. Górny Wojciech Dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół
15. Gzik Kazimierz Dyrektor Szkoły Podstawowej w Rogalinku
16. Jungerman Mirosława Referat Inwestycji, Budownictwa i Rozwoju Przestrzennego Urzędu Miejskiego
17. Jurecka Halina Dyrektor Przedszkola nr 2 w Mosinie
18. Kaczmarek Adam Wielkopolski Park Narodowy
19. Kaczmarek Elżbieta Referat Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego
20. Kaczmarek Małgorzata Ośrodek Pomocy Społecznej
21. Kałuziński Jan Burmistrz
22. Kanas Ewa Dyrektor Przedszkola Integracyjnego nr 3 w Mosinie
23. Kasprzyk Mieczysław Nadleśnictwo Babki
24. Karg Jerzy Wielkopolski Urząd Wojewódzki, Zespół Parków Krajobrazowych
25. Kielan Jolanta Dyrektor Przedszkola nr 1 w Mosinie
26. Kołutkiewicz Aleksandra Koło Gospodyń Wiejskich w Radzewicach
27. Konieczny Grzegorz Dyrektor Szkoły Podstawowej w Rogalinie
28. Koralewska Barbara Radna, Członek Zarządu Miejskiego
29. Kosowicz Stanisław Prezes Koła Wędkarskiego PZW Mosina - Miasto
30. Krakowiak Ewa Pielęgniarka szkolna
31. Krause Maria Radna
32. Ks. Kryś Bolesław Proboszcz parafii w Krośnie
33. Kukielka Tomasz Sołtys wsi Pecna, OSP Pecna
34. Kupka Jakub Lekarz - Przychodnia lekarska Vis – Medica w Mosinie
35. Labrzycka-Jankiewicz Halina Radna, Członek Zarządu Miejskiego
36. Lisiecki Zbigniew Szkolny Związek Sportowy
37. Leszczyńska Ewa Muzeum Narodowe Oddział Rogalin
38. Lulka Barbara Referat Działalności Gospodarczej i Ochrony Zdrowia Urzędu Miejskiego
39. Marciniak Jan Zastępca Burmistrza
40. Michalak Leszek Dyrektor Banku PKO BP S.A. oddział Mosina
41. Mikołajczak Zdzisław Koordynator ds. oświaty, Członek Zarządu Miejskiego

42.	Nawrocki Jerzy	Dyrektor Banku BZWBK oddział Mosina
43.	Nijak Zenon	Sołtys wsi Dymaczewo Nowe
44.	Nowaczyk Joanna	Referent ds. promocji Urzędu Miejskiego
45.	Nowak Danuta	Referat Działalności Gospodarczej i Ochrony Zdrowia Urzędu Miejskiego
46.	Nowak Joanna	Kierownik Muzeum w Rogalinie
47.	Olejniczak Tadeusz	Dyrektor Szkoły Podstawowej Czapury
48.	Pilarski Przemysław	Dyrektor Banku GBS Mosina
49.	Piotrowska Małgorzata	Referat Inwestycji i Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego
50.	Piotrowski Ryszard	Poznańskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o.
51.	Pohl Zygmunt	
52.	Pniewski Przemysław	Radny, Przewodniczący Rady Miejskiej
53.	Prałat Hubert	Zastępca Burmistrza
54.	Pruchniewska Aleksandra	Dyrektor Biblioteki Publicznej w Mosinie
55.	Rembowski Stanisław	Wielkopolski Urząd Wojewódzki Zespół Parków Krajobrazowych
56.	Robakowski Bogdan	Radny
57.	Rogalka Jacek	Radny
58.	Rozmiarok Paweł	Sołtys wsi Mieczewo
59.	Rybicki Ryszard	Radny, sołtys wsi Krosno
60.	Smok Lucyna	Towarzystwo Przyjaciół Dębów Rogalińskich
61.	Sroczyńska Małgorzata	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Pecnej
59.	Stawny Zygmunt	Sołtys wsi Dymaczewo Stare
62.	Stefaniak Zdzisław	Sołtys wsi Daszewice
63.	Styla Eugeniusz	Radny, Stowarzyszenie Mosińskich Przedsiębiorców
64.	Swojak Jerzy	Komendant Gminny OSP
65.	Szeszuła Jacek	Dyrektor Gimnazjum w Mosinie
66.	Szeszuła Lechosław	Radny
67.	Szulec Tadeusz	Dowódca Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 9 w Mosinie
68.	Szydłowski Władysław	Prezes Polskiego Związku Emerytów i Rencistów, koło Mosina
69.	Teodorczyk Zbigniew	Radny, Członek Zarządu Miejskiego
70.	Twardowska Małgorzata	Radna
71.	Waliszak Tadeusz	Prezes Związku Hodowców Gołębi Poczтовых oddz. Mosina
72.	Wojciechowska Danuta	Referat Inwestycji, Budownictwa i Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego
70	Wyzuj Maria	Referat Inwestycji, Budownictwa i Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego
71.	Zajączek Regina	Szkoła Podstawowa w Rogalinku, koło PTTK
72.	Zielewicz Piotr	Prezes Mosińskiego Towarzystwa Szachowego

Nadzór merytoryczny: Konsultanci WOKiSS
Małgorzata Ornoch-Tabędzka, Radosław Szarleja, Bartłomiej Kustoń

SPIS TREŚCI

WSTĘP	6
1. PROCES I METODA PRZYGOTOWANIA STRATEGII	8
1.1. Proces tworzenia strategii	8
2.2. Struktura strategii	9
2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU	11
2.1. Uwarunkowania rozwoju Gminy Mosina.....	11
2.1.1. Krótkie omówienie uwarunkowań i potrzeb rozwojowych w kontekście realizacji obligatoryjnych zadań gminy.....	11
2.1.2. Analiza SWOT.....	17
2.1.2. Wyniki sondażu społecznego.....	22
2.2. Deklaracja misji	23
2.3. Cele strategiczne.....	24
3. CELE I PROGRAMY STRATEGICZNE	26
3.1. Opis i uzasadnienie wyboru celów.....	26
3.2. Założenia i kryteria przyjęte w czasie prac nad identyfikacją projektów do strategii ..	28
3.3. Schemat – struktura budowy strategii.....	29
3.3. Realizacja celów strategicznych - programy i projekty	31
Cel strategiczny nr 1	31
Rozwój przestrzenny i ochrona zasobów środowiska naturalnego	31
Program 1.1. Poprawa warunków życia w zakresie infrastruktury komunalnej.....	31
Program 1.2. Poprawa infrastruktury przestrzennej	35
Cel strategiczny nr 2	42
Rozwój społeczno-gospodarczy	42
Program 2.1. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości	42
Program 2.2. Tworzenie warunków dla rozwoju usług turystycznych i rekreacyjnych	44
Program 2.3. Działania z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej.....	47
Program 2.4. Wspieranie aktywności kulturalnej oświatowej i sportowej.....	49
Program 2.5. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego	52
Program 2.6. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego	54
4. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY	57
4.1 Monitorowanie i ocena wdrażania strategii	57

4.2. Fazy wdrażania strategii	59
4.3. Narzędzia stosowane w procesie ewaluacji.....	59
4.4. Zagrożenia związane z oceną wdrażania strategii.....	60
<i>ANEKS</i>	<i>61</i>

WSTĘP

Dobiega końca ponad półroczny okres pracy nad Raportem o Stanie Gminy i Strategią Rozwoju Gminy Mosina. Strategię poprzedzał żmudny proces zbierania danych liczbowych opisujących wszystkie dziedziny życia mieszkańców i wszystkie obszary, które są zadaniami własnymi lub zleconymi samorządu gminy. W tym procesie aktywnie uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Miejskiego i przedstawiciele współpracujących z nim jednostek. Dokonano przeglądu najistotniejszych problemów i podsumowania obecnego stanu rozwoju gminy przypatrując się wszystkim zjawiskom społecznym i ekonomicznym. W przyszłości będą one stanowiły punkt odniesienia i podstawę oceny efektywności podejmowanych działań.

Zarówno Raport, jak i dokument Strategii Rozwoju były przygotowane przez konsultantów Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych. Dzięki przyjętej metodologii oraz doświadczeniom z pracy nad strategiami innych gmin w rejonie Wielkopolski zebrane informacje można porównywać. Są to między innymi dane o stanie środowiska, finansach gminy, majątku komunalnym, wydatkach na oświatę czy też aktywności takich instytucji jak Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka lub Komenda Policji. W ten sposób, porównując charakterystyczne wskaźniki można w obiektywny sposób określić w jakich dziedzinach gmina sobie radzi, a w jakich nie oraz jakie problemy powinny zostać w pierwszej kolejności rozwiązane.

Ustalenie priorytetów, kierunków i sposobu rozwiązania najbardziej palących dla gminy spraw były przedmiotem drugiego etapu prac - budowania strategii rozwoju. Trzykrotnie odbyły się warsztaty strategiczne, których uczestnicy pracowali najpierw wspólnie, a potem w zespołach problemowych:

- rozwoju infrastruktury/ ochrony środowiska naturalnego,
- rozwoju gospodarczego,
- oświaty, wychowania, kultury i sportu.

Odbyły się również liczne konsultacje uzupełniające. Ich efektem jest dokument zawierający nie tylko cele strategicznego rozwoju, ale konkretne programy i projekty realizacyjne, które zostaną podjęte w okresie od 2003 do 2013 roku. Każdy z tych projektów jest opisany, posiada swoją kartę realizacyjną i listę zadań, do których przypisane są konkretne jednostki, w określonym przedziale czasowym i z szacunkowym budżetem.

Czym jest zatem dokument strategii rozwoju gminy?

Przygotowana strategia rozwoju jest tylko dokumentem kierunkowym i nie może być traktowana jako dokument wykonawczy. Zarówno zadania jak i planowany czas realizacji projektów opisywane są z perspektywy dnia dzisiejszego i obowiązujących regulacji prawnych, cen oraz innych dostępnych zasobów. Uchwalenie strategii rozwoju nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania nowych wniosków inwestycyjnych zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi.¹ Strategia jest jednak narzędziem, które wyznacza ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami, co nie pozwoli w przyszłości na przeszacowanie możliwości inwestycyjnych gminy w stosunku do budżetu. Dzięki temu

¹ Domański, T. *Strategiczne Planowanie rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

kontrola społeczna nad realizacją priorytetowych programów i poszczególnych projektów staje się faktem.

Przeglądając podjęte tematy można sobie uzmysłwić, że to co jest do zrobienia w najbliższym dziesięcioleciu w znacznej mierze przekracza możliwości budżetu gminy i zespołu pracowników Urzędu Miejskiego w Mosinie. Z przygotowanych planów wynika, że na realizację wielu zadań będzie trzeba podjąć starania o pozyskanie środków pozabudżetowych. Stanie się to możliwe między innymi poprzez skojarzenie ich z działaniami, które uzyskały priorytet w planach rozwojowych powiatu poznańskiego (np. Program Warta) oraz Strategii Rozwoju Wielkopolski (drogi krajowe). Wspólna realizacja niektórych przedsięwzięć daje bowiem większą szansę pozyskania funduszy przedakcesyjnych, a po przystąpieniu do Unii Europejskiej, funduszy strukturalnych UE. Wdrożenie niektórych zadań nie będzie jednak wymagało wielkich nakładów finansowych. Z opisu projektów wynika, że wystarczy pewien stopień społecznej mobilizacji i pobudzenie aktywności mieszkańców, by niektóre problemy związane np. z edukacją młodzieży czy zagospodarowaniem terenów rekreacyjnych stały się możliwe do rozwiązania.

1. PROCES I METODA PRZYGOTOWANIA STRATEGII

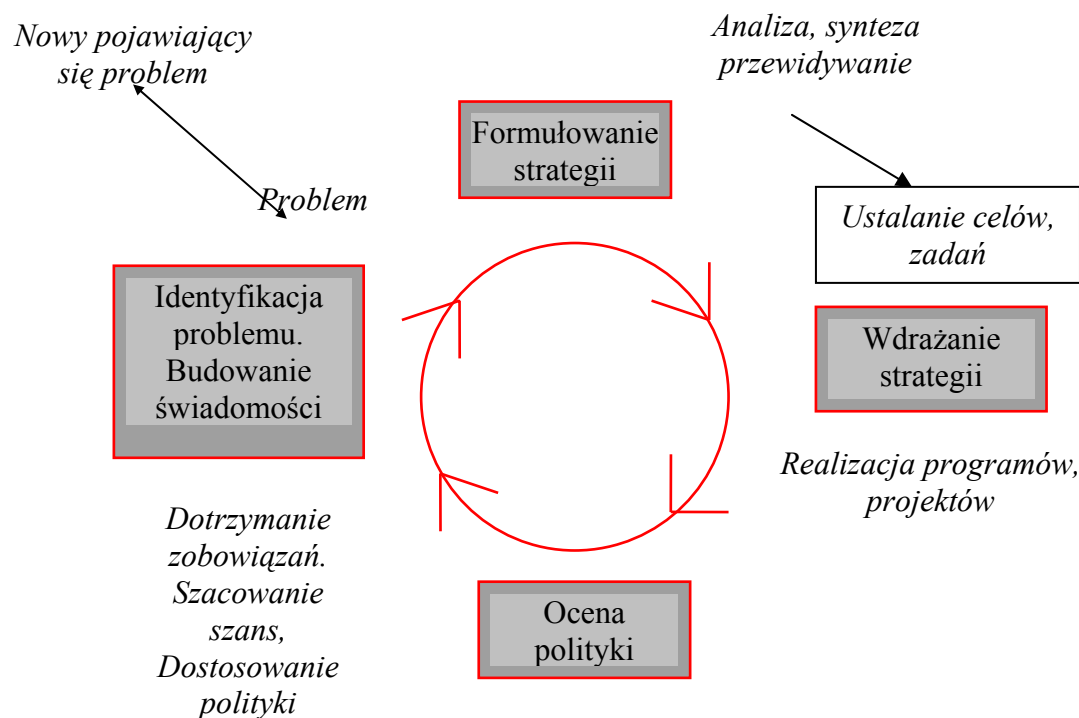
1.1. Proces tworzenia strategii

Proces budowy Strategii Rozwoju Gminy Mosina opiera się na metodzie planowania przyjętej przez Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych (WOKiSS), jednolitej dla kilkunastu gmin rejonu Wielkopolski. Korzystano w niej z podstaw zarządzania strategicznego opartych o doświadczenia amerykańskich jednostek samorządu terytorialnego. We wszystkich warstwach uwzględniono jednak specyfikę polskiego prawodawstwa oraz potrzeby i możliwości rozwojowe polskich gmin. Wprowadzono wiele unikatowych rozwiązań możliwych do zastosowania przede wszystkim w małych, miejsko-wiejskich społecznościach lokalnych. Były one związane z aktywną pomocą ze strony gminy w zbieraniu danych oraz uczestnictwem w interpretacji tych danych i sporządzeniu diagnozy stanu gminy. Dotyczyły jednak przede wszystkim szerokiej partycypacji przedstawicieli różnych instytucji z terenu gminy w określaniu możliwości rozwojowych i budowaniu programów strategicznego rozwoju.

W lipcu 2001 roku podpisano porozumienie o przystąpieniu do prac nad strategią Gminy Mosina, które było rezultatem umowy zawartej między Zarządem Miejskim, a Wielkopolskim Ośrodkiem Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu. Od listopada 2001 rozpoczął się pierwszy etap tworzenia strategii, polegający na gromadzeniu danych niezbędnych do sporządzenia kompleksowego obrazu poszczególnych obszarów życia gminy. W okresie tym kilka zespołów pracujących w urzędzie i podległych mu jednostkach oraz w innych instytucjach na terenie gminy zbierało informacje o sytuacji w różnych obszarach problemowych gminy. Dane te stały się one podstawą do sporządzenia dokładnej diagnozy stanu. Tak więc formułowanie strategii gminy zostało poprzedzone sporządzeniem kompleksowego „Raportu o Stanie Gminy”. Jak przedstawiono we wstępie dokumentu Raportu, celem jego przygotowania było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy.

Zebrane informacje, po dokonaniu obróbki i weryfikacji zostały przygotowane do prezentacji w ramach warsztatów z przedstawicielami społeczności lokalnej. Pierwsze warsztaty strategiczne, które odbyły się w lutym 2002, poświęcono omówieniu poszczególnych sektorów. Zaproszonym grupom mieszkańców, przedstawicielom instytucji pełniących rozmaite funkcje publiczne na terenie gminy przedstawiono opracowane materiały i przedyskutowano z nimi problemy wynikające z analizy bieżącej sytuacji. W trakcie warsztatów rozpoczęły się prace nad wyznaczeniem strategicznych kierunków i programów rozwoju. W rezultacie aktywnego udziału zaproszonych gości, na dwóch kolejnych spotkaniach zebrano propozycje mieszkańców oraz ekspertów i w ten sposób powstał zarys drugiej części strategii - programów i projektów realizacyjnych. Dalej materiały zostały przekazane szefom poszczególnych zespołów roboczych. W kwietniu i maju 2002, przy udziale konsultanta WOKiSS, kontynuowano prace w trzech zespołach specjalistycznych. W trakcie spotkań zespołów doprecyzowano założenia poszczególnych projektów, dokładnie określono cele, wyodrębniono i opisano zadania.

W pracy nad powyższymi elementami strategii uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego. Model zarządzania strategicznego w literaturze przedstawiany jest przeważnie w postaci cyklu: analiza → planowanie → wdrażanie → ocena, która w kolejnej fazie przyjmuje postać korekty planów. Przedstawia to rysunek poniżej.

Źródło: Za Winseniusem (1986) model używany w programach rozwoju ekonomicznego ONZ (UNEP 1994)

Kluczowym elementem w przygotowaniu strategii rozwoju jest oczywiście planowanie, ale o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia. Ponieważ większość niepowodzeń związanych z realizacją strategii wynika z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, dlatego w przedstawionym dokumencie stworzono przejrzysty schemat programów i projektów realizacyjnych ułatwiający zrozumienie ich zasadności. Duży nacisk położono na opisanie celów, programów i poszczególnych projektów, które jako finalne „produkty” przeprowadzonych zajęć warsztatowych wynikają bezpośrednio z opisanych w pierwszej części strategii (diagnozy) uwarunkowań rozwojowych oraz z przyjętych strategicznych kierunków rozwoju gminy.

2.2. Struktura strategii

Strategia opracowana według metody zaproponowanej przez Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych jest dokumentem o określonej strukturze. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest **misja** rozwoju gminy, która określa, jaki powinien być kierunek jej rozwoju w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Tworzenie misji jest procesem szeroko opisywanym w pracach teoretyków zajmujących się zarządzaniem strategicznym, zarówno w samorządzie, jak i w firmach komercyjnych. Różne mogą być style misji i jej zawartość merytoryczna oraz rozpiętość. Sposób dochodzenia do ostatecznej wersji w ramach tego projektu został opisany wcześniej. Sama misja natomiast jest sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządu, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach; strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi misja. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

1. **Cele strategiczne**
2. **Programy strategiczne**
3. **Projekty realizacyjne**
4. **Zadania do wykonania**

Każdy cel, program i projekt zostają w dokumencie strategii dokładnie uzasadnione i scharakteryzowane.

Następnym po misji poziomem planowania są **cele strategiczne**. Wynikają one bezpośrednio z misji – konkretnie definiują kierunki rozwoju gminy, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału strategii, grupując poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy. Z kolei **programy strategiczne** są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia, czy działania samorządu. **Projekty realizacyjne** to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu strategii. Każdy projekt opatrzone opisem, w którym przedstawiono uzasadnienie jego wyboru oraz inne, ważne dla jego realizacji informacje. Na etapie wdrażania strategii potrzebne będzie bardziej szczegółowe rozpisanie zadań z określeniem budżetu i wykonawców np. w formie kart projektów.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

2.1. Uwarunkowania rozwoju Gminy Mosina

2.1.1. Krótkie omówienie uwarunkowań i potrzeb rozwojowych w kontekście realizacji obligatoryjnych zadań gminy

Ład przestrzenny

Jego zapewnienie jest wskazane poprzez obligatoryjne przygotowanie przez gminę planu zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego Gminy pochodzi z 1991r.

Rolą planu zagospodarowania przestrzennego jest uwzględnienie naturalnych warunków gruntowych oraz preferencji mieszkańców w wyznaczaniu przeznaczenia gruntów pod określoną działalność. Obowiązują następujące kryteria w tym zakresie:

- obszary pod aktywizację gospodarczą - z dala od zabudowań mieszkalnych
- do niezbędnego minimum ograniczyć łączenie funkcji mieszkaniowej z usługami
- eliminować łączenia mieszkaniówki z jakąkolwiek działalnością gospodarczą
- tereny rekreacyjne, sportowe - w każdej miejscowości (wykorzystanie terenów szkolnych)
- tereny pod budownictwo - z określeniem jakiego rodzaju, np. budownictwo w ramach TBS; budownictwo jednorodzinne; komunalne, w tym socjalne
- wyznaczenie łączników ekologicznych
- wyznaczenie terenów handlowych

Tereny, które będą przeznaczone pod jakąkolwiek działalność budowlaną winny być najpierw uzbrojone w infrastrukturę podziemną i naziemną (utwardzone drogi i pobocza + mała architektura).

Gospodarka terenami

Powiązana jest z planem zagospodarowania przestrzennego.

Wszystko to co dziś posiada Gmina i co może posiadać w wyniku dalszej komunalizacji, winno być jak najwcześniej przez Gminę zbywane. Pozostawić należy grunty, nieruchomości zabudowane służące dobru wspólnemu.

Ochrona środowiska

Ochrona wód (jeziora, rzeki, kanały, ciekły wodne)

Rzeka Warta – stopień jej zanieczyszczenia wydaje się z roku na rok mniejszy. Gminy leżące wzdłuż Warty oraz jej dorzecza inwestują w oczyszczalnie ścieków. Należy ten fakt odnotować z satysfakcją. Wybudowanie przez Mosinę oczyszczalni w latach 1994 – 1996 oraz jej rozbudowanie przez Puszczykowo w 2000r. stworzyło szansę nie tylko na skanalizowanie tych dwóch gmin ale także ochronę wód rzeki Warty. Z wolna przestają istnieć nielegalne zrzuty

ścieków do rzeki, kanału, cieków wodnych. Realizacja sieci deszczowej z budową separatorów dla oczyszczania wód deszczowych jest również zbawienne. Zauważalny spadek produkcji rolnej (zdecydowanie mniejsze nawożenie chemiczne pól) wpływa pozytywnie na ciek wodne, do których kierują się wody podziemne. Tak więc intensywna budowa sieci kanalizacyjnej i deszczowej, z prawidłowym oczyszczaniem (oczyszczalnie, separatory) chroni rzeki, kanały, ciek wodne.

Ochrona wód podziemnych, ochrona gleby

Konsekwentne budowanie kanalizacji sanitarnej to jedna z dróg. Kolejne to sprawdzanie zbiorników bezodpływowych (szamb) czy są prawidłowo zbudowane (szczelność), również kontrola pojazdów przewożących ścieki jest konieczna (zakaz wywozu na łąki, do rowów, lasów i wód).

Ochrona powietrza.

Jedyna droga to zamiana kotłowni węglowych na kotłownie na paliwo ekologiczne (gaz, olej). Nie jest to sprawa prosta. Przede wszystkim ze względów finansowych. Nadal palenie węglem jest zdecydowanie tańsze. Ponadto w tego typu piecach spala się praktycznie wszystko co dom wyprodukuje (mieszkańcy w ten sposób, po pierwsze uzyskują ciepło, po drugie wolniej zapełniają pojemniki na nieczystości stałe). Można ten proceder ograniczyć poprzez segregację odpadów już u producenta śmieci (gospodarstwa domowe). Gorzej z zamianą pieców węglowych na piece na paliwo ekologiczne. Wysokie ceny gazu jako nośnika energii spowodowały spadek zainteresowania gazyfikacją..

Ochrona przyrody (lasów, zwierząt, ptaków)

Zanieczyszczenie lasów to problem, który można zlikwidować poprzez prawidłową segregację śmieci w domostwach i edukację.

Nie do przecenienia jest tutaj współpraca WPNem, Nadleśnictwami oraz innymi organizacjami ekologicznymi. Ochrona zwierzyny i ptactwa to domena WPN-u, Nadleśnictw i Związków Łowieckich, w której winna także uczestniczyć Gmina.

Drogi gminne, ulice, mosty, place, organizacja ruchu drogowego.

Między miastem, a wsiami istnieje dobra sieć dróg. Z ich jakością nie jest najgorzej. Drogi na terenie gminy to również drogi wojewódzkie i powiatowe. Choć współpraca z Zarządami Dróg Wojewódzkich i Zarządem Dróg Powiatowych jest dobra to wydaje się, że gdyby Gmina posiadała środki na utrzymanie tych dróg, które otrzymują ww. Zarządy, to drogi wojewódzkie i powiatowe byłyby lepiej utrzymane i wówczas władze gminy stałyby się jedynym odpowiedzialnym organem. Inwestycje natomiast na drogach wojewódzkich i powiatowych winny być dalej w kompetencji tych zarządów. Realizacja zadań inwestycyjnych przy współudziale gminy powinna realizować fundamentalną zasadę zasady – najpierw infrastruktura podziemna, następnie naziemna.

Ulice – aby je zbudować (utwardzić) najpierw należy je uzbroić we wszystkie media.

Place – jak wyżej, z tym że należy opracować projekty małej architektury i je realizować.

Mosty – inwestycje bardzo kosztowne lecz niesłychanie ułatwiające poruszanie się pojazdów. Wydaje się, że co kilka lat powinien powstawać wiadukt, który usprawni ruch lokalny.

Organizacja ruchu drogowego – wiąże się również z poprawą płynności jazdy. W tej materii nie jest najgorzej. Kwestię tą należy cyklicznie monitorować.

Wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, utrzymanie czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz.

Wodociąg i zaopatrzenie w wodę

Gmina zwodociągowana jest w 95%. Jeszcze niedawno można było mówić o 99%. Powstające jednak nowe obszary budowlane (w wyniku przekształceń gruntów – z rolnych na mieszkaniowe) potrzebują doprowadzenia tam wodociągów jak również pozostałej infrastruktury podziemnej. W najbliższych latach Gmina musi temu zadaniu sprostać.

Kanalizacja

Zgodnie z podpisaną umową o pożyczkę z NFOŚiGW cała Mosina ma zostać skanalizowana do końca 2004r. Jak na razie harmonogram prac jest przestrzegany, nie ma opóźnień, jeśli nic nadzwyczajnego się nie wydarzy to ostateczny termin będzie zachowany.

Do 2004 roku prace kanalizacyjne będą tylko realizowane w Mosinie. Tutaj investorem jest Gmina. W realizację przedsięwzięć kanalizacyjnych i wodociągowych przychodzi gminie w sukurs PWiK.

W latach 2003-2004ze środków tej spółki skanalizowane zostaną : Krajkowo, Baranowo, Baranówko, Sowinki (bezpośrednia strefa ochronna ujęcia wody).

Gmin Mosina weszła do spółki Poznańskie Wodociągi i Kanalizacja. Fakt ten w sposób znaczący przyspieszy realizację systemu wodociągowo – kanalizacyjnego na jej terenie, zatem środki budżetowe będą mogły być przesunięte na inne zadania gminy.

Zakładając, że środki z PWiK będą dość spore, to należy je przeznaczyć po roku 2004 w kanalizowanie kolejnych wsi, a środki budżetowe kierować na budowę sieci deszczowej i utwardzanie ulic na terenie miasta (PWiK nie realizuje sieci deszczowych – przedsiębiorstwo to tym problemem się nie zajmuje – jest to zadanie tylko i wyłącznie Gminy).

Usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych

Wiąże się to nierozłącznie z budową systemu kanalizacyjnego i oczyszczalnią. Tam, gdzie jeszcze domy nie są podłączone do kanalizacji, następuje wywóz z szamb i kierowanie tych ścieków do zlewni na terenie oczyszczalni. System opróżniania szamb jest dobrze prowadzony przez nasz Zakład Usług Komunalnych.

Utrzymanie czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych

To zadanie realizowane jest przez Zakład Usług Komunalnych. Z uwagi na ograniczone środki budżetowe (za każde zlecenie Urząd płaci ZUK) czystość i porządek w Gminie jest zdecydowanie nie wystarczająca. Z tego powodu powinno się rozpatrzyć możliwość zmiany organizacyjnej ZUK. Ponadto należy również skuteczniej egzekwować od właścicieli posesji porządek przed ich terenem – rola Straży Miejskiej.

Wysypisko i unieszkodliwianie odpadów

Wysypisko – wraz z gminami Stęszew i Czempień, Mosina posiada wysypisko śmieci w Srocku Małym (gm. Stęszew). Przez najbliższe 20 lat wymienione gminy mają zagwarantowany odbiór śmieci. W trakcie organizacji pozostaje sprawa utylizacji śmieci.

Wejście Mosiny do Związku Gmin, w którym gminą wiodącą jest Czempień, daje szansę odstawiania odpadów do utylizacji. Miejscem utylizacji będzie Piotrowo (gm. Czempień). Najpierw jednak zostanie zorganizowany odbiór odpadów, już posegregowanych w gospodarstwach domowych.

Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą

W ostatnich latach zainwestowano spore środki budując wspólnie z Energetyką Poznańską kilkanaście stacji transformatorowych. Problemu z prądem nie ma. Wybudowano kilometry linii zasilających oraz linii oświetleniowych. Wymieniono ok. 1000 punktów świetlnych (łącznie w Gminie ok. 1900) na lampy sodowe, bardzo dobrze oświetlające teren, a ponadto energooszczędne. Propozycje zadań inwestycyjnych ze strony Gminy spotykają się ze współdziałaniem ze strony Energetyki Poznańskiej.

Każdego roku Gmina zamierza inwestować w tą sferę środki budżetowe.

Energia ciepła – Gmina nie może natomiast inwestować w kotłownię wytwarzającą energię ciepłą. Jest ona bardzo droga i na dłuższą metę trudną do udźwignięcia przez mieszkańców Gminy, gdzie zdecydowanie przeważa budownictwo jednorodzinne. Wybór ogrzewania należy pozostawić mieszkańcom.

Lokalny transport zbiorowy

Jedynie 4 wioski: Daszewice, Babki, Czapury, Wiórek objęte są komunikacją autobusową w kierunku Poznania – Starołęki. Prowadzi ją prywatna firma „Transwald”. Gmina dotuje komunikację.

Przy coraz bardziej ograniczonych kursach pociągów w kierunku Poznania, wydaje się, że należy uruchomić linię autobusową Mosina - Poznań. W połowie lat 90 próbę taką podjęto, ale zakończyła się fiaskiem (niewielka ilość pasażerów). Należy więc bardziej skoncentrować się na lokalnych liniach łączących wsie z miastem. Komunikacja taka nigdy nie będzie samofinansująca się, dlatego też trzeba liczyć się z dotowaniem wspomnianych linii lokalnych.

Ochrona zdrowia.

W obiekcie komunalnym – Ośrodku Zdrowia działają dwie konkurujące ze sobą spółki lekarskie: Consensus i Vis Medica, ponadto także spółka stomatologiczna „Modent”. Podstawowa opieka lekarska ma także swe siedziby w Pecnej, Rogalinie, Babkach.

Rzeczą bardzo ważną jest opieka pielęgniarska i stomatologiczna w szkołach. Niezbędne są w tej sytuacji dodatkowe nakłady finansowe.

Pomoc społeczna

Z roku na rok w budżecie przeznaczają się coraz więcej środków. Sytuacja finansowa rodzin powoduje, że do Ośrodka Pomocy Społecznej przychodzi z roku na rok więcej osób. Jedynie podwojenie kwoty budżetowej na opiekę społeczną może zaspokoić istniejące potrzeby. Pomoc organizowana jest w formie finansowej, rzeczowej, niezbędne artykuły spożywcze do odbioru w sklepie.

Gminne budownictwo mieszkaniowe

Budownictwo komunalne w tym socjalne - praktycznie Gmina nic nie buduje. Istnieją dwie dokumentacje techniczne na realizację budownictwa socjalnego w dwóch najbliższych latach. Wydaje się nieodzowne aby w najbliższych dwóch latach rozpocząć budowanie

budynków komunalnych. Jest bardzo duży nacisk osób pozostających bez własnego kąta, niektórzy są eksmitowani z budynków prywatnych. Generalnie sytuacja staje się dość napięta.

Istnieje spore zainteresowanie mieszkańców budownictwem w systemie TBS. (Mosińskie Towarzystwa Budownictwa Społecznego). Gmina nie ponosi zbyt dużych nakładów. Budowa domów opiera się na kredycie z Krajowego Funduszu Mieszkalnictwa. W 2001r. oddano trzy budynki z 44 mieszkaniami. Obecnie realizowana jest budowa 3 dalszych budynków z taką samą liczbą mieszkań. Ostatecznie na działce, gdzie powstaną budynki TBS stanie 18 budynków z łączną liczbą 250 mieszkań.

Oświata, w tym szkoły podstawowe, przedszkola i inne placówki oświatowo- wychowawcze

Na dzień 1.08 2002 podległe Gminie placówki oświatowe to:

1. Gimnazjum w Mosinie
2. Gimnazjum w Pecnej
3. Gimnazjum w Daszewicach
4. SP Nr 1 w Mosinie
5. Wygasająca SP Nr 2 w Mosinie
6. SP Daszewice
7. SP Czapury
8. SP Rogalinek
9. SP Rogalin
10. SP Krosinko, z filią w Dymaczewie Starym
11. SP Krosno z filią w Nowinkach
12. SP Pecna
13. Przedszkole Nr 1 w Mosinie
14. Przedszkole nr 2 w Mosinie
15. Przedszkole nr 3 Integracyjne w Mosinie
16. Przedszkole nr 4 w Mosinie

Ponadto, istnieją dwie placówki, których organem prowadzącym jest Starostwo:

- Ośrodek Szkolno –Wychowawczy w Mosinie
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mosinie

Sieć szkół na terenie gminy jest jedna z największych na terenie Powiatu.

Oświatę podstawową przejęto już w 1992r. Corocznie w budżecie rezerwuje się środki na poziomie 45 – 50% wydatków budżetowych tj. najwięcej z wszystkich działów budżetowych.

Wykonano szereg inwestycji i modernizacji oraz remontów m.in.

- SP 1 – budowa pełnowymiarowej sali gimnastycznej
- Gimnazjum Mosina – dobudowano drugi blok dydaktyczny o kubaturze poprzedniego, przy okazji dotychczasową stołówkę, która znalazła miejsce w nowo wybudowanym bloku zaadoptowano na drugą salkę gimnastyczną.
- Gimnazjum Pecna – w trakcie budowy, zakończenie przewidziane na luty 2003
- Gimnazjum w Daszewicach – rozbudowa II piętra bardzo okazałego budynku szkoły
- SP Daszewice – w połowie lat 90-tych wybudowano duży budynek szkolny, w przyziemiu i parterze Szkoła Podstawowa, a na piętrze , o czym powyżej – Gimnazjum,
- SP Czapury, remont w tym wymiana okien
- SP Rogalinek – zaadoptowanie mieszkań na klasy lekcyjne + wybudowana sala gimnastyczna
- SP Rogalin - kapitalna modernizacja
- SP Krosinko – kapitalna przebudowa szkoły oraz jej filii w Dymaczewie Starym –

- SP Krosno – modernizacja istniejącego budynku szkoły do standardu zapewniającego bezpieczeństwo dzieci

W najbliższych dwóch latach powstanie nowy obiekt Szkoły Podstawowej w Mosinie, a ponadto zaplanowane jest corocznie wybudowanie sali gimnastycznej przy szkole wiejskiej.

W najbliższych 5 latach powinny powstać w Gminie 3 przedszkola:

- rejon Czapury, Wiórek, Babki, Daszewice
- rejon Rogalinek, Sasinowo, Rogalin, Świątniki, Mieczewo, Radzewice,
- rejon Pecna, Borkowice, Bolesławiec, Drużyna, Nowinki

Kultura, w tym biblioteki gminne i inne placówki upowszechniania kultury

W Mosinie zlokalizowany jest Mosiński Ośrodek Kultury, któremu podlega Galeria Miejska i Izba Muzealna. Działalność jest wszechstronna, znajdująca zainteresowanie. W tym roku zostanie oddana do użytku sala widowiskowa w budynku MOK.

Mosińska Biblioteka Publiczna posiada swe filie w: Daszewicach, Wiórku, Rogalinku, Krosinku i Pecnej.

Corocznie przeznaczają się większe nakłady na Mosiński Ośrodek Kultury i Mosińską Bibliotekę Publiczną. Mosiński Ośrodek Kultury współpracuje z Radami Sołeckimi, organizacjami lokalnymi dla upowszechniania kultury poza budynkiem MOK-u.

Kultura fizyczna

Kluby:

- KS 1920 Mosina – piłka nożna, orlicy, trampkarze, juniorzy, seniorzy (IV liga)
- Arex Dymaczewo Nowe
- Mosiński Klub Żeglarski
- Mosiński Klub Szachowy
- Szkolny Związek Sportowy.

Istniejące sale gimnastyczne przy szkołach:

- Gimnazjum w Mosinie (2 sale)
- SP Nr 1 pełnowymiarowa
- mniejsze salki w każdej prawie szkole
- również można korzystać z dużej sali (wymiar do gry w koszykówkę) w Zespole Szkół Ogólnokształcących

W najbliższych latach planowana jest budowa sal gimnastycznych przy szkołach wiejskich, budowa kompleksu rekreacyjno – sportowego przy ul. Konopnickiej w Mosinie, a w nim pływalni.

W każdej wiosce, lokalnie, winien się także znaleźć teren do uprawiania sportu przez dzieci, młodzież i starszych. Można w tym celu wykorzystać tereny szkolne.

Targowiska

W Mosinie funkcjonuje na dużym obszarze przy ul. Farbiarskiej przez cały tydzień. Targowisko wrosło w życie miasta i nie tylko. Przyjeżdżają klienci z innych gmin. Targowisko wymaga modernizacji i przebudowy m.in. aby uzyskać miejsca parkingowe.

Zieleń gminna i zadrzewienia

Choć Gmina nie szczędzi środków budżetowych zieleń mogłaby być ładniejsza. Wymagany byłby projekt architektoniczny oraz włączenie mieszkańców poprzez większą dbałość o zieleń na własnych posesjach.

Cmentarze gminne

Cmentarzy komunalnych Gmina nie posiada. Pomaga natomiast Parafii mosińskiej w różnych pracach inwestycyjnych. Został np. wykupiony teren pod cmentarze w Krośnie i Czapurach.

Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa

Na terenie gminy znajdują się:

- Państwowa Policja. Stan osobowy (20 policjantów) to zbyt mały zespół jak na potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa w Gminie. Brak środków w kasie Państwa na etaty na razie nie pozwala na jego zwiększenie.
- Straż Miejska – 5 osobowa. Skład osobowy jest zdecydowanie niewystarczający – brak środków w funduszu płac.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mosinie, Radzewicach, Pecnej, Nowinkach, Krajkowie, Żabinku . OSP jest dobrze usprzętowana. Corocznie Gmina przeznaczająca ok. 100.000 zł na jej utrzymanie wraz z drobnymi remontami strażnic.
- Jednostka Państwowej Straży Pożarnej - dobrze wyposażona i z wyszkolonym zespołem.

Tak w skrócie przedstawia się sytuacja Gminy w zakresie jej zadań własnych. Powyższy przegląd zadań porządkuje potrzeby i w istotny sposób warunkuje wyznaczanie kierunków strategicznego rozwoju, również w kontekście dostępnych środków budżetowych. Ich symulacja i omówienie zostały przedstawione w aneksie nr 1.

2.1.2. Analiza SWOT

Klasycznym narzędziem stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych. Przyjęta metoda (nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego: strenghts, weeknesses, opportunities, threats) pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca się w niej jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

Analizie poddano duże obszary działalności gminy: gospodarkę (w tym rolnictwo), infrastrukturę, oświatę, kulturę i administrację publiczną oraz bezpieczeństwo publiczne, zdrowie i pomoc społeczną.

W gminie Mosina skoncentrowano się jedynie na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów, z definicji przyjmując istniejące zewnętrzne ograniczenia związane z położeniem geograficznym, obowiązującym w Polsce systemem legislacyjnym i poziomem rozwoju gospodarczego.

Wykonana podczas warsztatów analiza sytuacji w poszczególnych dziedzinach przedstawia się w sposób następujący:

INFRASTRUKTURA I WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

ATUTY	BRAKI, PROBLEMY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie (aglomeracja poznańska). 2. Wysoka lesistość Gminy (obszar WPN). 3. Zwodociągowanie (95%). 4. Telefonizacja 100% 5. Warunki rozwoju mieszkalnictwa /tereny/ TBS. Duże nakłady budżetu na inwestycje ekologiczne. 7. Nowoczesna oczyszczalnia ścieków. 8. Kanalizacja w toku (stopniowe podwyższanie jakości dróg w wyniku kończenia inwestycji w tym sektorze). 9. Segregacja śmieci/ stłuczka szklana 10. Gazyfikacja w toku. 11. Wysypisko śmieci poza terenem gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak dobrego transportu podmiejskiego. 2. Uciążliwa trasa dojazdowa do Poznania. 3. Brak kanalizacji w miejscowościach po przeciwnej stronie Warty. 4. Zanieczyszczenie wody Warty. Występujące zanieczyszczenie powietrza emisją CO₂ i pyłu (opalenie węglem) redukowane stopniowo w wyniku wprowadzenia kotłowni gazowych. 6. Drogi powiatowe - zły stan. 7. Duży % dróg lokalnych na terenie gminy jest nieutwardzonych. 8. Brak systemu dróg rowerowych i ich połączeń z sąsiednimi gminami. 9. Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej. 10. Słabe oznakowanie Urzędu Miejskiego

W wyniku przeprowadzonej analizy i dyskusji w trakcie warsztatów strategicznych, do najbardziej dotkliwych problemów w sferze infrastruktury technicznej zaliczono słabą jakość dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, która rzutuje zarówno na zmniejszającą się przepustowość i bezpieczeństwo tych dróg jak i wydłużenie czasu transportu drogowego, szczególnie na trasie Mosina - Poznań (droga nr 430). Dodatkowym utrudnieniem jest brak satysfakcjonującego mieszkańców podmiejskiego transportu publicznego. Oba wskazane obszary wymagają pilnych rozwiązań ponadgminnych, których efektem będzie poszerzenie drogi 430 oraz wspólna dla kilku gmin inwestycja w podmiejski szybki tramwaj (kolej). Pilnym problemem wykraczającym poza zasięg gminy Mosina jest stan zanieczyszczenia oraz wykorzystania rekreacyjnego rzeki Warty. Zwrócono również uwagę, że od czasu gdy gazyfikacja przestała być zadaniem gminy jej postęp uległ wyraźnemu zahamowaniu i szczególnie na terenie miasta utrzymuje się duży stopień zapylenia.

Z drugiej strony w sferze infrastruktury wiele kwestii istotnych dla jakości życia mieszkańców zostało już rozwiązanych lub jest w trakcie rozwiązywania. Prawie wszystkie gospodarstwa domowe mają dostęp do sieci wodociągowej, w trakcie budowy pozostaje sieć kanalizacyjna (przewidziany termin zakończenia skanalizowania miasta - 2004r.). Gmina posiada nowoczesną oczyszczalnię ścieków, wprowadzono system selekcji i zbiórki odpadów stałych, a wysypisko śmieci znajduje się poza jej terenem.

ROZWÓJ GOSPODARCZY

ATUTY	BRAKI, PROBLEMY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Infrastruktura (gęstość dróg, wodociągi, kanalizacja, telefony) sprzyjająca rozwojowi inwestycji 2. Dobre położenie niedaleko trasy A2 3. Wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym 4. Duża i wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych 5. Złoże kruszywa naturalnego i piasków 6. Grunty gminne pod inwestycje 7. Polityka proinwestycyjna 8. Dobre warunki obsługi inwestorów- banki, hurtownie 9. Działająca grupa producentów rolnych 10. Rozwinięte rolnictwo 11. Duże zatrudnienie w sektorach pozarolniczych na obszarze wiejskim 12. Stowarzyszenie Przedsiębiorców Mosińskich 13. Dobrze rozwinięta branża agroturystyczna 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojawiające się bezrobocie 2. Niezagospodarowane tereny i obiekty po likwidacji zakładu Swarzędzkiej Fabryki Mebli 3. Rolnictwo - spory udział gospodarstw małych 4. Brak dostatecznej promocji gospodarczej 5. Ukryte bezrobocie agrarne 6. Nie przybywa nowych miejsc pracy 7. Nie istnieją instrumenty wspierania rozwoju przedsiębiorczości

Mosina rozwija się bardzo dynamicznie w ciągu ostatnich lat. Wiele zostało zrobione w zakresie rozwoju infrastruktury, zachęcając do inwestowania i osiedlania się na terenie gminy. Z wykonanych analiz wynika, że społeczeństwo Gminy należy do stosunkowo przedsiębiorczych. Wskazują na to stale rozwijające się: działalność gospodarcza, budownictwo oraz wzrastająca liczba samochodów osobowych.

Niestety występują tu również niepokojące zjawiska społeczno- ekonomiczne związane z ogólną dekoniunkturą gospodarczą, czyli wzrost bezrobocia i ubożenie społeczeństwa. Tym większą koniecznością w rozwoju ekonomicznym gminy wydaje się wykorzystanie jej naturalnych atutów związanych z położeniem geograficznym, w sąsiedztwie Wielkopolskiego Parku Narodowego oraz na terenie aglomeracji poznańskiej, w bliskości dużego ośrodka gospodarczego i edukacyjnego oraz międzynarodowej trasy A2. Dlatego bardzo ważnym elementem, który może się przyczynić zarówno do rozwoju inwestycji lokalnych oraz turystyki niedzielnej (wzrost miejsc pracy w gminie) jak i możliwości znalezienia pracy w Poznaniu, jest poprawa połączenia drogowego ze stolicą Wielkopolski oraz realizacja innych systemów komunikacji podmiejskiej. Niestety działalność w tym zakresie nie może być realizowana tylko z budżetu gminy gdyż większa część tego połączenia leży poza jej obszarem. Poprzez wspólne działania i lobbing na rzecz rozwoju tego połączenia prowadzone z sąsiednimi samorządami można liczyć na stopniowe polepszanie się komunikacji na tym kierunku. Podstawowym wskaźnikiem poprawy w tym zakresie może być średni czas dojazdu do Poznania.

OŚWIATA, WYCHOWANIE, KULTURA, REKREACJA

ATUTY	BRAKI, PROBLEMY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prężny Mosiński Ośrodek Kultury- wystawy, imprezy interdyscyplinarne 2. Czytelnictwo na stałym, wysokim poziomie 3. Niskie koszty wypożyczenia książek 4. Wzrost wydatków na zakup nowych książek 5. Duży wkład gminy w podniesienie poziomu szkolnictwa 6. Pracownie komputerowe w szkołach i dostęp do Internetu 7. Współpraca szkoły z Mosińskim Ośrodkiem Kultury 8. Dobrze rozwinięta opieka przedszkolna 9. Klasy integracyjne w przedszkolu 10. Dość dobrze rozwinięta baza agroturystyczna i jeździectwa konnego 11. Wymiana młodzieży szkół podstawowych 12. Istniejące liceum 13. Rozwinięta działalność drużyn harcerskich 14. Aktywne organizacje pozarządowe 15. Pisma lokalne 16. Komisja ds. promocji gminy 17. Impreza promująca gminę – Dni Rzeczypospolitej Mosińskiej, Elegant z Mosiny 18. Istniejące plany zagospodarowania przestrzennego dla turystyki i rekreacji 19. Unikatowy zespół pałacowy Rogalin 20. Rogaliński Park Krajobrazowy 21. Szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe na terenie WPN 22. Parki krajobrazowe i użytki ekologiczne 23. Działalność SZS i halowa liga piłkarska 24. Budowa, rozbudowa i ciągła modernizacja szkół 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duże nakłady środków gminy na oświatę - rosnące koszty utrzymania związane z malejącą liczbą uczniów 2. Brak sal gimnastycznych przy małych szkołach 3. Brak basenu pływackiego 4. Brak terenów spacerowych na terenie miasta Mosina 5. Brak dużej sali widowiskowej 6. Małe zainteresowanie mieszkańców sprawami gminy 7. Brak informacji o bazie noclegowej 8. Niedostatek obiektów sportowych 9. Brak zagospodarowania brzegów rzeki Warty 10. Brak instytucji muzealnych 11. Brak kompleksowego systemu edukacji regionalnej 12. Brak punktu informacji turystycznej (promocja walorów gminy) 13. Małe wykorzystanie atutów Pałacu w Rogalinie, brak kontaktów ze szkołami 14. Brak strategii promocji gminy 15. Dzikie budownictwo przy Jeziorze Dymaczewskim i jego zanieczyszczenie 16. Brak otwartego kąpieliska

Z analizy sytuacji w gminie wynika, że dbałość o oświatę i kulturę są jednymi z priorytetowych działań władz samorządu. Władze gminy starają się stworzyć możliwie najlepsze warunki nauczania w szkołach. Znana jest także aktywność Miejskiego Ośrodka Kultury w Mosinie, Biblioteki, Galerii Miejskiej, a także wielu organizacji pozarządowych, w tym stowarzyszeń sportowych.

Wymienione wyżej silne strony Gminy nie oznaczają, że w omawianych obszarach usług społecznych wszystko udaje się zrealizować. Wiele do zrobienia pozostaje w zakresie rozwoju bazy oraz usług sportowych i rekreacyjnych, szczególnie jeśli jednym z podstawowych elementów rozwoju gospodarczego ma być turystyka i rekreacja. Potrzebna jest również lepsza informacja o posiadanych zasobach kulturalno-rekreacyjnych oraz stworzenie spójnej i konsekwentnie realizowanej strategii promocji gminy.

ZDROWIE, POMOC SPOŁECZNA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

ATUTY	BRAKI, PROBLEMY
1. Dobry dostęp do medycznej opieki podstawowej	1. Zbyt mała liczba strażników miejskich
2. Programy profilaktyczne	2. Sygnalizowany brak poczucia bezpieczeństwa
3. Świetlice socjoterapeutyczne	3. Wzrost liczby kradzieży z włamaniem
4. Aktywne Ochotnicze Straże Pożarne	4. Wzrost liczby interwencji domowych
5. Dobre zabezpieczenie gminy pod względem przeciwpożarowym (jednostka Państwowej Straży Pożarnej)	5. Spadek liczby urodzeń, starzenie się społeczeństwa
6. Zwiększające się bezpieczeństwo na drogach	6. Brak gabinetów stomatologicznych w szkołach
7. Istnienie Straży Miejskiej	7. Zbyt małe finansowanie potrzeb pomocy społecznej
8. Dobry system oczyszczania miasta	9. Potrzeba integrowania prac w ramach programów profilaktycznych
9. Rozwiązany problem zbierania padliny	10. Słabe wyposażenie i braki kadrowe Policji
10. Dobrze prowadzona akcja Sprzątania Świata	11. Brak systemu świadczeń w naturze dla ludzi starszych
11. Bliskość dwóch szpitali obsługujących gminę-dobra opieka specjalistyczna	12. Braki w wyposażeniu OSP
12. Dobra współpraca jednostek w zakresie pomocy społecznej	13. Brak planu kompleksowego, zintegrowanego z powiatem systemu bezpieczeństwa gminy i systemu szkolenia
13. Wysoka aktywność organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej.	14. Brak mieszkań socjalnych
14. Działanie poradni psychologiczno - pedagogicznej	15. Brak ośrodka terapii zajęciowej dla dzieci i młodzieży
	16. Słaby system wsparcia organizacji pozarządowych

W gminie dobrze rozwiązany jest problem podstawowej opieki medycznej i monitorowania stanu zdrowia mieszkańców (dwie spółki lekarzy rodzinnych oraz stanowisko ds. opieki zdrowotnej u Urzędzie Miejskim w Mosinie). Pod patronatem UM i Ośrodka Pomocy Społecznej realizowane są liczne programy profilaktyczne. Na uwagę zasługuje również bliskość dwóch szpitali w których mieszkańcy mogą uzyskać świadczenia specjalistyczne. W wyniku rozwoju współpracy między Komendą Policji i rozszerzonym zespołem Straży Miejskiej, od września 2001 notuje się wyraźny spadek przestępczości na terenie gminy.

Nie oznacza to wyraźnego zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Odczuwalny kryzys ekonomiczny i wzrost bezrobocia powodują niemożliwe do zaspokojenia oczekiwania związane przeciwdziałaniem patologiom społecznym czy zwiększeniem zakresu pomocy socjalnej np. budowy mieszkań socjalnych. Odczuwalny jest również brak opieki stomatologicznej dzieci w szkołach.

2.1.2. Wyniki sondażu społecznego

Sondaż społeczny: „Opinie na temat niektórych aspektów życia w Gminie Mosina został przeprowadzony w październiku i listopadzie 2001. W związku z przystąpieniem gminy do opracowania diagnozy stanu oraz przygotowania programu rozwoju strategicznego gminy na lata 2003-2013 skonstruowano krótką ankietę, której celem było szybkie rozpoznanie wśród mieszkańców najważniejszych potrzeb dotyczących rozwoju gminy. Ankieta została wydrukowana w Biuletynie Mosińskim i rozprowadzona w liczbie 3000 sztuk, wraz z październikowym numerem lokalnej gazety. Została również umieszczona na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Mosinie, a także dostępna była w Urzędzie, o czym informowano mieszkańców na łamach Biuletynu. **W ten sposób mieszkańcom gminy stworzono możliwość wypowiedzenia się na temat najważniejszych problemów gminy oraz jej przyszłych możliwości rozwojowych.**

Format ankiety i sposób sondażu z konieczności ograniczały zakres pytań². Były to pytania zamknięte, z których jeden blok dotyczył satysfakcji z życia w gminie, a drugi sugestii dotyczących kierunków rozwoju gminy (kwestionariusz ankiety zamieszczono w aneksie). Mieszkańcy mogli jednak przekazać na oddzielnych kartkach lub przy pomocy poczty elektronicznej wszelkie dodatkowe opinie o problemach gminy i jej szansach rozwojowych. Odpowiedzi respondentów miały zostać potraktowane jedynie jako sygnały problemów, które zostaną poddane dalszej dyskusji w trakcie warsztatów strategicznych z przedstawicielami społeczności lokalnej.

Niestety rezultat sondażu był zaskakująco słaby i w związku z tym jego wyniki nie nadawały się do żadnej analizy ilościowej. Na ponad 3000 egzemplarzy ankiety wydrukowanej w Biuletynie i około 200 egzemplarzy rozprowadzonych w sołectwach wróciły 72, z czego 9 zostało wypełnionych przez pracowników Urzędu (wydrukowane na kolorowym papierze). Wśród respondentów 71% stanowiły kobiety, a średni wiek uczestników ankiety wynosił 46 lat.

W przeciętnych badaniach społecznych liczba zwrotów ankiet rozsyłanych do domów wynosi około 30-40 %. Tutaj jednak nie osiągnęła nawet 10%, co z jednej strony może świadczyć o małym zaangażowaniu mieszkańców w sprawy gminy, z drugiej może sygnalizować brak wiary mieszkańców w możliwość posiadania wpływu na decyzje lokalne. Obie opcje są niekorzystne i powinny być dla władz gminy sygnałem do poprawienia komunikacji z mieszkańcami i przekonania ich o potrzebie szerokiej partycypacji społecznej w lokalne przedsięwzięcia. Szczególnie dotyczy to ludzi młodych.

Poniżej dla orientacji przedstawiono zestawienie najważniejszych kategorii odpowiedzi na oba pytania, sumując w pierwszym pytaniu grupy osób bardzo zadowolonych i zadowolonych oraz niezadowolonych i bardzo niezadowolonych³

	Zadowoleni (b. zadowoleni)	niezadowoleni (b. niezadowoleni)
1. Czystość środowiska	29	32
2. Jakość dróg	9	50
3. Transport publiczny	10	45
4. Infrastruktura komunalna	20	19

² Kwestionariusz ankiety przedstawiono w aneksie nr 2

³ Niektóre osoby nie udzieliły odpowiedzi lub dały odpowiedź niezdecydowaną, dlatego wyniki nie sumują się do 72.

5. Możliwości kulturalne	31	23
6. Możliwości uprawiania sportu	18	33
7. Ochrona najuboższych	14	19
8. Ochrona zdrowia	28	29
9. Bezpieczeństwo publiczne	15	43
10. Warunki mieszkaniowe	22	21
11. Jakość szkoły	42	2
12. Dostępność handlu i usług	63	0
13. Rozwój działalności gospodarczej	32	8
14. Komunikacja władz z mieszkańcami	31	23
15. Obsługa klientów w Urzędzie	55	5

Próba 70 badanych w 23 tysięcznej społeczności nie może być reprezentatywna! Można jedynie próbować odczytać te sygnały, które dotyczyły znakomitej większości respondentów i ostrożnie wnioskować, że problemy związane z jakością dróg, transportem publicznym i bezpieczeństwem publicznym nie znajdują również aprobaty wśród pozostałych mieszkańców.

Poproszeni o wskazanie najważniejszych kierunków rozwoju w ciągu najbliższych 10 lat respondenci w zdecydowanej większości odpowiedzieli, że powinny to być działania związane z poprawą infrastruktury komunalnej (64 pkt.), usprawnieniem transportu publicznego (60 pkt) i zwiększeniem bezpieczeństwa publicznego (55 pkt.), co pozostaje w zgodzie z wymienionymi wcześniej obszarami problemowymi.

Tylko dwóch respondentów dodało do wypełnionego kwestionariusza swoje osobiste komentarze i tylko jeden z komentarzy zasługuje na uwagę (pierwszy był jedynie krytyką cen wody). W wypowiedzi, zatytułowanej „Mosina moich marzeń”, autorka (kobieta, 49 l) przekazała wiele cennych obserwacji i pomysłów wykorzystanych w konstruowaniu projektów realizacyjnych . Wskazała na dwa główne kierunki rozwoju:

1. Turystyczno-rekreacyjny, jako zaplecze dla mieszkańców Poznania, których należy zachęcić do przyjazdów na weekendy oferując różne formy rekreacji i usług
2. Rozwój czystego przemysłu, np. inwestycji związanych z technologiami informatycznymi.

Oba znalazły swoje odzwierciedlenie w wybranych programach strategicznych.

2.2. Deklaracja misji

Celem utworzenia misji Gminy Mosina jest wyznaczenie roli gminy, jaką ma pełnić w dążeniu do najbardziej pożądanego rozwoju, w oparciu o posiadane zasoby i z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców. Misja wytycza kierunek i sposób działania na okres do roku 2013.

Na podstawie analizy mocnych i słabych stron, opierając się na najczęściej wymienianych atutach gminy, sformułowano następującą deklarację misji:

**MOSINA,
TO GMINA KORZYSTAJĄCA Z 700 LETNIEJ TRADYCJI ROZWOJU.
JEJ MISJĄ JEST DBAŁOŚĆ O JAKOŚĆ ŚRODOWISKA
NATURALNEGO I ŻYCIA MIESZKAŃCÓW,
STWARZANIE DOGODNYCH WARUNKÓW GOSPODAROWANIA,
OSIEDLANIA SIĘ I REKREACJI
W OBRĘBIE AGLOMERACJI POZNAŃSKIEJ**

Pierwsze zdanie przypomina o 700 letniej tradycji miasta Mosina, wskazując na cenną możliwość odwoływania się w rozwoju gminy do istniejących w mieście i okolicy cennych zasobów kultury materialnej i niematerialnej. Drugie zdanie jest natomiast, syntetycznym odzwierciedleniem zamierzeń władz gminy dotyczących kształtowania jej wizerunku w perspektywie następnych kilkunastu lat. Wynika z niego, że głównym priorytetem samorządu jest zapewnienie mieszkańcom gminy oraz innym mieszkańcom aglomeracji poznańskiej coraz lepszych warunków życia i osiedlania się w warunkach czystego środowiska i klimatu sprzyjającego rozwojowi proekologicznych form gospodarowania. Środkiem do osiągnięcia tego priorytetu ma być realizowanie modelu rozwoju popularyzowanego w świecie pod nazwą zrównoważonego rozwoju⁴, w którym wyznaczane są warunki rozwoju nie tylko dla obecnego, ale również dla przyszłych pokoleń.

2.3. Cele strategiczne

Misja wskazuje jedynie najważniejsze wartości, istotne dla mieszkańców Gminy Mosina u progu XXI wieku. Ich realizacja będzie się odbywała w ramach obszarów, które nazwano celami strategicznymi.

Plan strategiczny rozwoju gminy w rozumieniu jego twórców-: mieszkańców, radnych, członków Zarządu, Burmistrza oraz pracowników Urzędu Miejskiego, nie jest listą życzeń i dokumentem opisującym jedynie marzenia o przyszłości. Jest planem działania, który od momentu zatwierdzenia stanie się podstawą pracy personelu zarządzającego projektami i zadaniami, będzie dokumentem określającym wagę tych zadań i określającym czas ich realizacji. W rezultacie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z szerokim udziałem pracowników Urzędu Miejskiego, jednostek podległych, radnych, szefów wielu innych instytucji publicznych i prywatnych sformułowano trzy strategiczne cele rozwoju Gminy Mosina:

⁴ Zasady kreowania zrównoważonego rozwoju lokalnego (sustainable development) określone zostały w dokumencie pod nazwą Agenda 21 uchwalonym przez Organizację Narodów Zjednoczonych na tzw. Szczycie Ziemi w Rio de Janeiro w 1992 roku. Jej głównym zadaniem jest zachowanie równowagi w:

- promowaniu rozwoju gospodarczego
- ochronie i utrwalaniu zasobów środowiska naturalnego oraz
- zaspokajaniu potrzeb społecznych.

Cel strategiczny nr 1
Rozwój przestrzenny i ochrona zasobów środowiska naturalnego

Cel strategiczny nr 2
Rozwój społeczno-gospodarczy

Bazując na zidentyfikowanych uwarunkowaniach rozwojowych gminy (a więc posiadanych atutach oraz najistotniejszych brakach i problemach), wytyczają one główne kierunki rozwoju gminy. Ich realizacja w wieloletniej perspektywie powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji.

3. CELE I PROGRAMY STRATEGICZNE

3.1. Opis i uzasadnienie wyboru celów

Misja jest jedynie odzwierciedleniem dążeń i ambicji związanych z posiadaną wizją gminy w przyszłości, podczas gdy cele strategiczne wskazują pożądane kierunki rozwoju. W programach strategicznych, w których wyodrębnione zostają najważniejsze obszary działania proponuje się sposoby realizacji tych działań. Natomiast wdrożenie uzgodnionych programów odbywa się w drodze wyboru i realizacji konkretnych projektów. W ten sposób, w cyklu rozwoju strategicznego wszystkie działania, a w szczególności te związane z poprawą warunków technicznych i organizacyjnych życia podporządkowane są osiągnięciu celów strategicznych, a tym samym statusu określonego w misji.

Wyboru celów strategicznych jak i hierarchizacji problemów, które stały się dalej podstawą wyboru programów, dokonano na podstawie analizy najpilniejszych potrzeb gminy zgłaszanych przez uczestników warsztatów oraz wcześniejszej, szczegółowej diagnozy gminy popartej Raportem o Stanie Gminy⁵.

Ponadto, przy formułowaniu celów strategicznych kierowano się wskazaniem zawartymi w dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Mosina z roku 1998r⁶. Z kolei realizacja niektórych programów i projektów z zakresu wspierania rozwoju infrastruktury (drogi i transport) lub ochrony środowiska naturalnego (np. program utylizacji śmieci) stanie się wsparciem dla realizacji celów strategii rozwoju Województwa Wielkopolskiego

Szczegółowe uzasadnienie wyboru powyższych celów strategicznych jest następujące:

Cel strategiczny nr 1

Rozwój przestrzenny i ochrona zasobów środowiska naturalnego

Ład przestrzenny oraz zachowanie wartości przyrodniczych i kulturowych mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju społecznego i ekonomicznego każdej społeczności lokalnej. Decyduje o nich stan gospodarki przestrzennej oraz polityka przestrzenna prowadzone przez władze gminy.

Rola władz gminy we wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju może być kluczowa. Powinna się przejawiać nie tylko w należytej trosce o ochronę systemów przyrodniczych (terenów leśnych i rolnych) oraz ekosystemów przestrzennych, ale na świadomym realizowaniu ekologicznej polityki infrastrukturalnej, transportowej czy lokalizacyjnej związanej z budownictwem mieszkaniowym i gospodarczym.

Dbłość o prawidłowy kierunek planowania przestrzennego w gminie Mosina powinna zostać położona na jak najszybsze zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego gminy. Do czasu realizacji nowych planów będą obowiązywać wskazania istniejącego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które dają podstawy do

⁵ Raport o Stanie Gminy Mosina, WOKiSS, Poznań 2002

⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego, Poznań, 1998.

kontynuowaniu inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadami, rozwoju mieszkalnictwa, czy podnoszenia estetyki i funkcjonalności gminy dla mieszkańców i przyjezdnych.

Osobną kwestią jest przeznaczanie i przygotowywanie terenów pod inwestycje, które jest podstawowym warunkiem zachęcania do inwestowania na danym terenie. Określając swoje preferencje co do rodzaju prowadzonej działalności, samorząd może w pewnym stopniu wpływać na rozwój ekonomiczny gminy w określonym kierunku, od razu odrzucając takie rodzaje inwestycji, które mogłyby stać w sprzeczności z kreowanym wizerunkiem zrównoważonego rozwoju

Cel strategiczny nr 2

Rozwój społeczno-gospodarczy

Obecnie potrzeby społeczności lokalnej sięgają dużo dalej niż zapewnienie zadowalających „technicznych” warunków życia. Coraz bardziej cenionymi wartościami są: zapewnienie swobodnego dostępu do dobrej jakości usług publicznych, bezpieczeństwa, a także możliwości indywidualnego rozwoju, w tym uczestnictwa w kulturze. Skala oczekiwań w zakresie rozwoju usług oświatowych, zdrowotnych czy socjalnych jest wobec samorządu jest przeważnie znacznie większa niż możliwości ich zaspokojenia. Wydatki oświatowe w wielu gminach przekraczają 50% całkowitych wydatków budżetu i w zasadzie zawsze mogłyby być większe. Wysoki poziom kształcenia, nieodłącznie bowiem związany jest z jednej strony z wyposażeniem w odpowiednią infrastrukturę oświatową, a z drugiej ze zwiększeniem oferty usług. To samo dotyczy pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego, czy rozwoju kultury i rekreacji.

Samorządy zdają sobie sprawę z tego, że oczekiwania co do realizacji potrzeb społecznych kierowane są obecnie w coraz mniejszym stopniu do władz państwowych, a w coraz większym do władz lokalnych. Dlatego starają się sprostać tym potrzebom między innymi poprzez szybkie reagowanie na pojawiające się zagrożenia czy nowe możliwości rozwoju. Coraz częściej świadczenia społeczne oprócz działań ciągłych przybierają formy projektów kierowanych do wyselekcjonowanych, dobrze rozpoznanych środowisk lokalnych, nierzadko realizowanych przy współpracy organizacji pozarządowych. Dzięki temu mogą być bardziej efektywne i dostosowane do realiów tych środowisk.

Kluczowe znaczenie w podnoszeniu jakości życia mieszkańców ma rozwój gospodarczy. Samorząd nie ma możliwości bezpośredniego wpływu na procesy gospodarcze, zachodzące w gminie, może jednak i powinien podejmować działania o charakterze wspierającym, stwarzając sprzyjające warunki dla rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych i powstawania nowych. Możliwymi narzędziami oddziaływania na gospodarkę gminy mogą być przede wszystkim podatki i opłaty lokalne, doradztwo, czy integracja kręgów gospodarczych. Także same inwestycje infrastrukturalne, takie jak budowa i modernizacja dróg, budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, czy nowoczesnych łącz przesyłania informacji, w poważnym stopniu przyczyniają się do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej na danym terenie.

W związku z powyższym w niniejszym dokumencie, bazując na wynikach prac w trakcie warsztatów strategicznych, zaproponowano realizację następujących projektów strategicznych.

3.2. Założenia i kryteria przyjęte w czasie prac nad identyfikacją projektów do strategii

Bliskość dużej aglomeracji i przenoszenie wzorów życia i oczekiwań związanych z rozwojem usług publicznych charakterystycznych dla społeczności zurbanizowanej, zwiększa aspiracje mieszkańców Gminy Mosina. Jednocześnie, coraz częściej zaczynają oni sobie zdawać sprawę z usługowej roli samorządu, co przejawia się zwiększeniem oczekiwań dotyczących efektywnego zarządzania mieniem publicznym, dostępu do informacji i sprawnej obsługi w urzędach. Rezultatem tych oczekiwań są między innymi sformułowane w czasie warsztatów strategicznych programy i projekty.

W czasie prac warsztatowych i późniejszych opracowań projektów bazowano na poniższych założeniach:

1. Proponowane projekty spełniają najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, takie jak:
 - a. inicjowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego,
 - b. ochrona zasobów środowiska naturalnego,
 - c. przeciwdziałanie najdotkliwiej odczuwalnym problemom społecznym, w tym likwidacja patologii społecznych i przeciwdziałanie bezrobociu,
 - d. zaspokojenie potrzeb grup specjalnej troski – dzieci, chorych, osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Wybrane projekty mogą być związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu, ale nie ograniczają się tylko do takich zadań.

Zaproponowane zostały również kryteria, które automatycznie predysponowały projekt do włączenia do strategii:

1. Projekt odpowiada projektom zgłoszonym do strategii województwa.
2. Projekt jest zgodny z projektami proponowanymi przez inne jednostki (w tym również przez Starostwo Powiatowe).
3. Projekt jest już rozpoczęty.

W trakcie planowania projektów uczestnicy warsztatów zastanawiali się, jakie są realne szanse na ich wdrożenie - jakie działania mogą decydować o tym, że przedsięwzięcie powiedzie się, a czego już na etapie planowania należy się wystrzeżać, by nie dopuścić do porażki.

3.3. Schemat – struktura budowy strategii

1. Rozwój przestrzenny i ochrona zasobów środowiska naturalnego

1.1. Poprawa warunków życia w zakresie infrastruktury komunalnej

1.1.1. Dokończenie kanalizacji gminy

1.1.2. Zaopatrzenie w energię ciepłą - gazyfikacja

1.1.3. Budowa międzygminnego zakładu utylizacji śmieci

1.1.4. Wdrażanie systemu segregacji odpadów komunalnych

1.2. Poprawa infrastruktury przestrzennej

1.2.1. Nowy plan zagospodarowania przestrzennego

1.2.2. Budowa i modernizacja dróg

1.2.3. Rozwój alternatywnych form transportu

1.2.4. Rozwój różnych form budownictwa mieszkaniowego

1.2.5. Likwidacja barier architektonicznych na terenie gminy

1.2.6. Rewitalizacja centrum Mosiny i innych zespołów zabytkowych na terenie gminy

2. Rozwój społeczno- gospodarczy

2.1. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości

2.1.2. Promocja gospodarcza gminy. Strategia promocji gminy

2.1.2. Współpraca z samorządami gospodarczymi

2.2. Tworzenie warunków dla rozwoju usług turystycznych i rekreacyjnych

2.2.1. Rozwój szlaków turystycznych

2.2.2. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej

2.2.3. Wspieranie programu zalesień i zadrzewień

2.3. Działania z zakresu ochrony zdrowotnej i pomocy społecznej

2.3.1. Rozbudowa infrastruktury pomocy społecznej

2.3.2. Programy profilaktyki i prewencji zdrowotnej i społecznej

2.4. Wspieranie aktywności oświatowej kulturalnej i sportowej

2.4.1. Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla oświaty i kultury

2.4.2. Wzbogacanie form działalności kulturalnej na terenie gminy

2.4.3. Utrzymanie wysokiego poziomu usług oświatowych i rozwój nowych form edukacji

2.5. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego

2.5.1. Realizacja programu bezpieczeństwa publicznego

2.5.2. Realizacja programu Czysta Gmina

2.6. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego

2.6.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych

2.6.2. Usprawnianie obsługi mieszkańców – Punkt Obsługi Interesantów

3.3. Realizacja celów strategicznych - programy i projekty

Cel strategiczny nr 1 Rozwój przestrzenny i ochrona zasobów środowiska naturalnego

Program 1.1. Poprawa warunków życia w zakresie infrastruktury komunalnej

Rozwój inwestycji infrastrukturalnych jest warunkiem koniecznym rozwoju społeczno - gospodarczego gminy, między innymi ze względu na potrzebę zwiększenia oferty inwestycyjnej oraz realizację aspiracji i potrzeb mieszkańców do życia w lepszych warunkach. Owo polepszenie standardu życia w gminie Mosina będzie realizowane w ciągu najbliższych 10 lat z dużą konsekwencją, przy zachowaniu ekologicznego kierunku rozwoju, którego potrzebę zapisano zarówno w misji gminy jak i omawianym celu strategicznym. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej, deszczowej, ograniczenie emisji CO₂ (gazyfikacja), poprawa jakości dróg i udrożnienie transportu towarowego i osobowego oraz racjonalna gospodarka odpadami są trwałymi elementami polityki gminy w zakresie ochrony środowiska

Mimo dużych nakładów na rozwój infrastruktury komunalnej wielu mieszkańców gminy nie ma jeszcze możliwości korzystania z kanalizacji, a większość dróg gminnych to drogi gruntowe. Problemem jest również ogrzewanie. Korzystanie z ogrzewania węglowego przyczynia się do zanieczyszczenia środowiska.

Władze gminy stoją więc przed koniecznością realizacji kolejnych kosztownych inwestycji. Z efektów inwestycji korzystać będą wszyscy mieszkańcy gminy i to nie tylko za sprawą technicznych warunków życia (dostęp do tzw. mediów), ale również poprzez lepszy stan otaczającego ich środowiska.

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

1.1.1. Dokończenie kanalizacji Gminy

Cele projektu:

- 1. Zapewnienie wszystkim gospodarstwom domowym możliwości dostępu do sieci kanalizacyjnej**
- 2. Zwiększenie sieci kanalizacji deszczowej**

Obecnie skanalizowane jest około 70% terenu miasta. Zgodnie z podpisaną umową o pożyczkę z NFOŚiGW cała Mosina ma zostać skanalizowana do końca 2004r. Mieszkańcy realizują przyłącza własnym kosztem i staraniem, po uprzednim sporządzeniu przez gminę projektów przyłączy. W finansowaniu przedsięwzięć kanalizacyjnych biorą udział Poznańskie Wodociągi i Kanalizacja (PWiK). W latach 2003-2004 ze środków tej spółki skanalizowane zostaną : Krajkowo, Baranowo, Baranówko, Sowinki (bezpośrednia strefa ochronna ujęcia wody). W dalszej kolejności przewiduje się wydatkowanie dużych kwot na budowę sieci kanalizacji deszczowej wraz z utwardzaniem ulic (jezdniachodniki). Będzie to możliwe między innymi dzięki środkom z udziałów gminy Mosina w wymienionej spółce. Członkostwo w spółce PWiK w znaczący sposób przyspieszy realizację systemu wodociągowo-kanalizacyjnego na terenie gminy, co pozwoli na przesunięcie środków budżetowych na inne zadania (w tym zwiększenie sieci kanalizacji deszczowej). W dniu 30.05.2002 roku do kanalizacji sanitarnej podłączonych było 614 nieruchomości w mieście (średnio co 100 m

przyłącze) i 36 na terenie gminy. Długość sieci sanitarnej na terenie całej gminy wynosiła prawie 64 km.

Równoległe prace kanalizacyjne postępują na terenie całej gminy. Skanalizowane są wsie: Sowiniec, Drużyna Nowinki oraz częściowo Rogalinek i Pecna. Dalsza kolejność prowadzenia kanalizacji powinna objąć kolejno: zakończenie kanalizacji wsi Pecna, Krosno-Krośinko, Rogalinek, Sasinowo, Rogalin, Świątniki, Dymaczewo Nowe, Dymaczewo Stare, Borkowice, Radzewice, Mieczewo. Ścieki z tych wsi skierowane zostaną do oczyszczalni ścieków w Mosinie. Równoległe z budową kanalizacji sanitarnej dla wsi Krosno i Krosinko (2003-2004) na koszt PWiK skanalizowane będą wsie: Baranówko, Baranowo, Sowinki i Krajkowo. W latach 2004-2005 powinny zostać skanalizowane wsie od strony Poznania (Czapury, Babki i Wiórek), które będą dołączone do rozbudowywanego kolektora Starołęckiego. Do oczyszczalni ścieków w gminie Kórnik (Borówiec) skierowane będą ścieki z wsi Daszewice.

Zakończenie procesu kanalizacji doprowadzi do zmniejszenia przydomowych szamb i przedostawania się ścieków sanitarnych do gruntu oraz wód powierzchniowych i podziemnych (ochrona ekosystemów). Należy podkreślić, że z punktu widzenia finansowego podłączenie do kanalizacji jest korzystne dla mieszkańców, gdyż zrzut 1m³ ścieków kosztuje 2,40 zł (lipiec 2002), a wypompowywanie 1m³ z szamba kosztuje 12 zł. Zakończenie kanalizacji jest szczególnie ważne w związku z lokalizacją ujęcia wody dla miasta Poznania i potrzebą ochrony tego ujęcia. Partycypuje w tym wspomniana spółka PWiK.

Zadania do wykonania:

- Kanalizacja miasta Mosina
- Kanalizacja gminy Mosina

Miary wykonania projektu:

- Kwoty przeznaczone na realizację projektu
- Długość wybudowanej sieci sanitarnej w km
 - Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej

Źródła finansowania:

- Budżet gminy
- Pożyczka z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
 - PWiK

1.1.2. Zaopatrzenie w energię cieplną -gazyfikacja

Cele projektu:

- 1. Ograniczenie liczby kotłowni węglowych**
- 2. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza**
- 3. Zapewnienie wszystkim gospodarstwom domowym możliwości dostępu do sieci gazowej**

Wśród prowadzonych w Gminie Mosina od wielu lat działań mających na celu ograniczenie emisji pyłu i innych zanieczyszczeń powietrza, oprócz modernizacji kotłowni węglowych w budynkach szkolnych i innych budynkach publicznych, rozpoczęto proces gazyfikacji gminy. W 1993 roku opracowano program „Koncepcja gazyfikacji miasta Puszczykowa i Mosiny. Do maja 2002 roku zgazyfikowane zostały następujące miejscowości: Mosina w 65% (liczba przyłączy do sieci gazowej na terenie miasta wynosi 693 szt.) Daszewice, Babki, Czapury, Wiórek,

Krosinko (liczba przyłączy na terenie wsi wynosi 639 szt.). Całkowita długość sieci gazowej wynosi 57,2 km.

Obecnie tempo rozwoju sieci instalacji gazu ziemnego zmalało. Spadło zainteresowanie mieszkańców gazem jako stosunkowo drogim nośnikiem energii. W tym samym czasie Gmina skierowała środki finansowe na budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Z uwagi na prowadzone intensywne prace kanalizacyjne w najbliższych dwóch latach gmina nie jest w stanie zaangażować środków budżetowych na wsparcie finansowe procesu dalszej gazyfikacji. Urząd Miejski będzie wspierał mieszkańców w inicjatywach powoływania lokalnych komitetów gazyfikacyjnych dla potrzeb kilku ulic czy osiedli oraz w miarę możliwości będzie rzecznikiem mieszkańców w negocjacjach z Wielkopolskimi Zakładami Gazownictwa. Pomoże także w przygotowaniu dokumentacji poprowadzenia sieci we wskazanych przez mieszkańców obszarach. Do zadań Gminy Mosina będą należały również działania marketingowe, informacyjne i promocyjne związane z realizacją programu gazyfikacji.

Główny jednak ciężar rozwoju sieci gazyfikacyjnej będzie spoczywał na gazowni, która będzie realizowała zadania na zasadzie rachunku ekonomicznego. Przy równoczesnym ubożeniu społeczeństwa i niemałej cenie gazu może znacznie wydłużyć proces gazyfikacji całej gminy.

Zadania do wykonania:

- Rozpoznanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie preferencji korzystania z energii cieplnej
- Wspieranie procesu gazyfikacji gminy w zakresie informacji i promocji przedsięwzięcia
- Kontynuacja gazyfikacji
- Promowanie alternatywnych źródeł energii

Miary wykonania projektu:

- Długość wybudowanej sieci gazowej w km
 - Liczba przyłączy do sieci gazowej
- Liczba kotłowni węglowych na terenie miasta
- Moc energetyczna innych dostępnych źródeł energii

Źródła finansowania:

- Budżet gminy
- Mieszkańcy
- Wielkopolskie Zakłady Gazownictwa
 - Prywatni dostawcy energii

1.1.3. Budowa międzygminnego zakładu utylizacji odpadów komunalnych

Cele projektu:

1. Lepsze zagospodarowanie i utylizacja odpadów komunalnych

Przedsięwzięcie będzie realizowane na zasadach porozumienia gmin uczestniczących w projekcie – będzie to prawdopodobnie 10-15 gmin z rejonu powiatów poznańskiego, kościańskiego i przyległych. Gminą prowadzącą całe przedsięwzięcie jest gmina Czempień, która dysponuje odpowiednim gruntem pod realizację inwestycji.

Powołanie Celowego Związku gmin dla realizacji tego przedsięwzięcia pozwoli na sprawne przeprowadzenie inwestycji. Utworzony przez zainteresowane gminy Związek Międzygminny nadzoruje cały system i może ubiegać się o środki finansowe z zewnątrz. Związek powołuje spółkę, która zajmować się będzie przygotowaniem inwestycji poprzez realizację zadań przed inwestycyjnych, a następnie inwestycyjnych. Spółka będzie finansowana ze środków gminnych przez pierwszy rok swej działalności, a następnie ze środków przeznaczonych na inwestycje – budowę zakładu utylizacji.

Po wybudowaniu zakładu utylizacji, spółka będzie się utrzymywać z zysku z prowadzonej działalności, tzn. ze sprzedaży surowców wtórnych oraz opłat produktowych.

W założeniach projektowych przyjmuje się, że Zakład Utylizacji Odpadów będzie w swej działalności opłacalny i uzyskane środki finansowe będą przeznaczone na dalsze dofinansowanie zakładu, tj. zakup potrzebnych maszyn, budowa hal itp.

Zadania do wykonania:

- Powołanie celowego związku gmin
- Powołanie przez związek gmin spółki do realizacji zadań inwestycyjnych
- Opracowanie projektu inwestycyjnego
- Budowa międzygminnego zakładu utylizacji odpadów
- Eksploatacja zakładu

Miary wykonania projektu:

- Kwoty przeznaczone na realizację projektu
 - Powstanie zakładu utylizacji
- Rozpoczęcie eksploatacji zakładu utylizacji
 - Liczba m³ zagospodarowanych odpadów

Źródła finansowania:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)
 - Powiatowy FOŚiGW
 - Wojewódzki FOŚiGW
 - SAPARD

1.1.4. Wdrażanie systemu segregacji odpadów komunalnych

Cele projektu:

- 1. Zwiększenie efektywności odzyskiwania surowców wtórnych oraz zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych.**

W wyniku podjętych działań zostanie zwiększona ilość odzyskiwanych surowców wtórnych czyli: makulatury, szkła, plastiku, drobnego złomu bezpośrednio od mieszkańców. Projekt zakłada, że odpady będą segregowane w gospodarstwach domowych na dwa rodzaje (do worków, pojemników):

- suche – czyli makulatura, tworzywa sztuczne, szkło, drobny złom
- mokre – pozostałe odpady tzw. balastowe

Mieszkańcy nie będą ponosili dodatkowych opłat za wywóz odpadów przez nich wyselekcjonowanych. Będzie to forma promocji projektu.

Równocześnie prowadzona będzie zbiórka surowców wtórnych ze stacjonarnych pojemników. Odzyskane w ten sposób surowce wtórne są czyste, gwarantują uzyskanie najwyższej ceny, co podnosi opłacalność zbiórki. Będą one trafiały do „Zakładu Utylizacji Odpadów”, którego budowa jest celem Projektu nr 1.2. Oba projekty będą realizowane w tym samym czasie.

Równolegle prowadzone będą zbiórki odzieży używanej do pojemników ustawionych i opróżnianych przez firmę „WTÓRPOL”, z którą Gmina podpisała stosowną umowę.

Zadania do wykonania:

- Podjąć działania prowadzące do utworzenia nowoczesnego systemu odzysku – sortownia odpadów w ramach związku międzygminnego.
- Opracowanie i uchwalenie przez Radę Gminy Planu Gospodarki Odpadami zgodnie z ustawą do dnia 30.06.2004.
- Utworzenie systemu selektywnej zbiórki „u źródła”.
- Działania prowadzące do podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców (prezentacje, prowadzenie konkursów z tematyką ochrony środowiska w szkołach, ulotki)-działanie ciągłe.

Miary wykonania projektu:

- Liczba i rodzaj oraz wielkość pojemników (worków na odpady) dostępnych na terenie gminy,
 - Liczba gospodarstw objętych systemem selekcji odpadów „u źródła”,
- Częstotliwość zbiórki poszczególnych odpadów dla wszystkich gmin objętych systemem zbiórki.

Źródła finansowania:

- Środki zewnętrzne,
 - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska,
 - Wojewódzki i Powiatowy F.O.Ś i G.W.,
 - Gminny Fundusz O.Ś.

Program 1.2. Poprawa infrastruktury przestrzennej

W programie gospodarki przestrzennej zakłada się zróżnicowanie funkcjonalne rozwoju lewobrzeżnej części gminy, z nastawieniem na realizację funkcji mieszkaniowej, usługowej, administracyjnej i gospodarczej oraz zachowanie rolniczej funkcji rejonu południowego, po prawej stronie Warty, z dostosowaniem terenów do świadczenia usług mieszkalnych i obsługi agroturystyki. Kluczowe znaczenie w planach zagospodarowania przestrzennego mają: przebudowa systemu dróg ponadlokalnych (szczególnie krajowych 430 i 431) oraz rozwój indywidualnego budownictwa mieszkaniowego realizowanych zgodnie z zaleceniami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Mosina.

Istotny wpływ na rozwój przestrzenny gminy związany jest z umiejscowieniem gminy w pobliżu autostrady A2 oraz decyzja o potraktowaniu drogi krajowej 430 jako obwodnicy dla miasta Poznania. W zakresie budownictwa natomiast, główne tereny pod rozwój budownictwa jednorodzinne zostały wskazane we wsiach: Daszewice, Bolesławiec, Borkowice, Dymaczewo Nowe, Krosinko, Nowinki-Drużyna oraz Krosno. Dopuszcza się jednocześnie możliwość prowadzenia zabudowy o funkcji rzemieślniczej głównie we wsiach: Pecna, Czapury

i Wiórek oraz realizacji budownictwa wielorodzinnego w miejscowości Mosina i okolicy, między innymi w oparciu o struktury mosińskiego TBS.

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

1.2.1. Nowy plan Zagospodarowania przestrzennego

Cele projektu:

1. Zwiększenie ładunku przestrzennego
2. Efektywna gospodarka terenami

Obecny plan zagospodarowania przestrzennego gminy pochodzi z 1991 roku. Plan ten w dużej części nie przystaje do obecnych potrzeb mieszkańców i władz gminy. Sytuacja po 11 latach w zasadniczy sposób uległa zmianie. Poziom materialny i bytowy mieszkańców powoduje lawinowe składanie wniosków o przekwalifikowanie gruntów – głównie zamiany terenów rolniczych na mieszkaniowe. Czas rozpatrywania indywidualnych wniosków jest bardzo długi i sytuacja wymaga rozwiązania systemowego. Dlatego fundamentalnym zadaniem jest przystąpienie do zmiany planu zagospodarowania przestrzennego gminy. Opracowanie kompleksowego planu uwarunkowane jest zarezerwowaniem odpowiednich środków finansowych (w latach 2003-2004) oraz włączenie w proces budowy planu wszystkich mieszkańców gminy. W pierwszej kolejności niezbędne będzie zinventaryzowanie obszaru gminy i wykonanie mapy w skali 1:500 na której odpowiednimi kolorami będzie można określić własność gruntu. Przy opracowaniu nowych planów należy zwracać uwagę na zachowanie odpowiednich proporcji w klasyfikowaniu gruntów. Plan winien uwzględniać:

- odpowiednie obszary pod aktywizację gospodarczą, z dala od zabudowań mieszkalnych
- do niezbędnego minimum ograniczyć łączenie funkcji mieszkaniowej z usługami
- eliminować łączenia mieszkaniówki z jakąkolwiek działalnością gospodarczą (myślę o produkcji)
- tereny rekreacyjne, sportowe w każdej miejscowości
- tereny pod budownictwo - z określeniem jakiego rodzaju, np. budownictwo w ramach TBS; budownictwo jednorodzinne; komunalne, w tym socjalne
- łączniki ekologiczne
- tereny handlowe

Wraz z przewidywaną zmianą planu zagospodarowania przestrzennego konieczna będzie aktualizacja koncepcji infrastrukturalnych: Z planem zagospodarowania przestrzennego związana jest gospodarka terenami. Gmina winna nabywać jak najmniej gruntów. To mieszkańcy winni swoją własność zbywać zainteresowanym. Wszystko to, co dziś posiada Gmina i co może posiadać w wyniku dalszej komunalizacji, winno być jak najwcześniej przez Gminę sprzedane. W posiadaniu gminy pozostać powinny grunty i nieruchomości zabudowane służące dobru wspólnemu.

Zadania do wykonania:

- Inwentaryzacja gruntów w gminie
- Zbadanie potrzeb mieszkańców dotyczących przeznaczenia terenów
- Komunalizacja gruntów należących do Skarbu Państwa
- Aktualizacja koncepcji przedsięwzięć infrastrukturalnych
- Przygotowanie programu gospodarki terenami

Miary wykonania projektu:

- Spis gruntów w gminie i sposobów ich wykorzystania
- Liczba przebadanych (ankietowanych) osób na temat potrzeb wykorzystania gruntów
 - Obszar w m² skomunalizowanych gruntów
 - Zaktualizowane plany działań infrastrukturalnych
 - Plan kupna, sprzedaży, dzierżawy gruntów gminnych
- Obszar zakupionych, sprzedanych, dzierżawionych gruntów w m²

Źródła finansowania:

- 1. Budżet gminy,
- 2. Agencja Rolna Własności Skarbu Państwa,
- 3. Prywatni inwestorzy,

1.2.2. Budowa i modernizacja dróg

Cele projektu:

- 1. Usprawnienie transportu wewnątrz gminy**
- 2. Poprawienie jakości dróg i bezpieczeństwa na drogach**

Podobnie jak w większości gmin w kraju, także w Gminie Mosina potrzeby w zakresie drogownictwa są bardzo duże. Rozwinięta sieć dróg o dobrej jakości jest często (obok pełnego podłączenia mediów i preferencji podatkowych) podstawowym warunkiem lokalizacji nowych inwestycji. Ponieważ przez teren gminy przebiegają także drogi wojewódzkie i powiatowe, obowiązek utrzymania i modernizacji dróg spoczywa nie tylko na władzach gminy. Stan dróg na terenie gminy w dużej części pozostaje więc poza kompetencjami władz gminnych.

Dlatego oprócz modernizacji dróg lokalnych, których większość pozostaje nieutwardzonych władze gminy będą kontynuowały prowadzenie działań lobbingowych na rzecz poszerzenia (wybudowanie dodatkowych pasów ruchu) drogi wojewódzkiej 431 i drogi wojewódzkiej 430. Oba te projekty zostały już zgłoszone w propozycjach strategii rozwoju województwa i powiatu. Ponieważ obwodnica miasta Poznania przebiega drogą 431, w strategii województwa jest uwzględnione wybudowanie obejścia centrum Mosiny. Istnieje pilna konieczność uruchomienia tej inwestycji, ale jest to zadanie wojewody. Gmina ze swojej strony może dokonać opracowania dokumentacji, łącznie z załatwieniem działań formalno - prawnych takich jak wykup ziemi. Budowa nowej obwodnicy zaktywizowałaby tereny mało rozwinięte (rozwój działalności gospodarczej). Działania związane z modernizacją drogi Mosina-Poznań (430) wymagają kontynuowania negocjacji z władzami sąsiadującego Puszczykowa oraz z Wielkopolskim Parkiem Narodowym

Budowa chodników oraz modernizacja oświetlenia stanowią integralną część budowy dróg. W ramach poprawy bezpieczeństwa gmina własnym sumptem, we współpracy z Wojewodą i Starostwem prowadzi budowę chodników wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Przebudowy i remontów pod kątem bezpieczeństwa wymagają głównie wejście 430-431, szosa poznańska z trasą Granowo -Mosina Kórnik, most na Warcie w Rogalinku (zbyt mała nośność), oraz most na Głuszynce w Wiórku (niszczą go samochody z autostrady).

Zadania do wykonania:

- Budowa i modernizacja dróg gminnych
- Budowa dwóch rond kompaktowych (ulica Mocka szosa poznańska i ulica Wawrzyniaka, Śremska, Leszczyńska)
- Budowa nowej obwodnicy Mosiny w kierunku Stęszewa
- Wsparcie przebudowy (poszerzenia) drogi wojewódzkiej Mosina-Poznań
- Modernizacja i budowa oświetlenia drogowego

Miary wykonania projektu:

- Liczba m2 budowanych i modernizowanych dróg
- Procentowy udział wydatków na drogi w budżecie gminy
- Liczba dobudowanych i zmodernizowanych punktów świetlnych
 - Długość nieoświetlonych lub oświetlonych dróg w m2
 - Długość wybudowanych chodników (w km)
 - Liczba zdarzeń związanych z podjęciem mediacji
 - Wybudowanie rond
 - Powstanie obwodnicy

Źródła finansowania:

- Budżet gminy
- Środki pozabudżetowe
- Starostwo Powiatowe
- Urząd Wojewódzki

1.2.3. Rozwój alternatywnych form transportu

Cele projektu:

1. Zwiększenie przepustowości i komfortu transportu wewnątrz gminy

Jednym z ważniejszych problemów zauważonych przez mieszkańców gminy Mosina w przeprowadzonym sondażu społecznym była mała satysfakcja z publicznego transportu lokalnego. Można tę informację potraktować jako sygnał trudnych do zbiorowego rozwiązania problemów dojazdów mieszkańców do pracy, głównie do Poznania.

Przy dojazdach do pracy mieszkańcy lewobrzeżnej części gminy Mosina obsługiwani są głównie przez Polskie Koleje Państwowe (częstotliwość kursowania pociągów zmniejsza się), natomiast mieszkańcy prawobrzeżnej części gminy (i to tylko cztery północne wsie) korzystają z lokalnego transportu autobusowego obsługiwanego przez firmę TRANSWALD. Gmina dotuje komunikację. Brakuje lokalnych połączeń komunikacyjnych między Sasinowem, Rogalinem, Świątnikami, Radzewicami, Mieczewem, Rogalinkiem a Mosiną. Próby ustalenia regularnej linii autobusowej na tym odcinku okazały się nieopłacalne. Tradycyjnie między tymi miejscowościami mieszkańcy korzystają z własnego transportu samochodowego lub przemieszczają się na rowerach. Dlatego wydaje się, że alternatywą dla transportu autobusowego jest wykorzystanie na tej trasie rowerów, z czym wiąże się konieczność budowy dróg rowerowych. Przy coraz bardziej ograniczonych kursach pociągów w kierunku Poznania, wydaje się, że należy uruchomić linię autobusową Mosina - Poznań. Wprawdzie w latach 90-tych podobna próba zakończyła się fiaskiem (niewielka liczba pasażerów, duże dopłaty gminy), ale transport podmiejski nigdy nie będzie samofinansujący i należy liczyć się z dotowaniem linii lokalnych.

Ważnym zarówno z punktu widzenia mieszkańców dojeżdżających do pracy jak i sobotnio-niedzielnymi turystów jest uruchomienie na trasie Mosina-Poznań szybkiego tramwaju lub wahadłowej kolei typu TRAMPER, co pozwoliłoby na zmniejszenie ruchu samochodów osobowych, a tym samym odciążenie dróg lokalnych. Szybka kolej podmiejska – jest to jednak zadanie przekraczające możliwości gminy Mosina. W związku z powyższym zadaniem władz gminy powinno być negocjowanie rozpoczęcia tej inwestycji z wszystkimi gminami sąsiednimi.

Dodatkowe zadanie:

Uruchomienie linii autobusowej Mosina-Poznań

Zadania do wykonania:

- Budowa dróg rowerowych
- Wsparcie inicjatywy budowy tramwaju szynowego
- Uruchomienie linii autobusowej Mosina-Poznań

Miary wykonania projektu:

- Długość dróg rowerowych w km
- Uruchomienie linii tramwajowej
- Uruchomienie linii autobusowej Mosina-Poznań

Źródła finansowania:

- 1. Budżet gminy
- 2. Środki pozabudżetowe
- 3. Starostwo Powiatowe

1.2.4. Rozwój różnych form budownictwa mieszkaniowego

Cele projektu:

1. Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych

Gmina Mosina jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, dlatego jednym z elementów polityki przyciągania nowych mieszkańców jest stworzenie dogodnych warunków do osiedlania się. Najpopularniejszą formą budownictwa na terenie gminy jest budownictwo jednorodzinne. Zabudowa wielomieszkaniowa, prowadzona przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Lubonianka” oraz Spółdzielnię Mieszkaniową z siedzibą w Szczodrzykowie. Ostatnio inicjatywę przejęło Towarzystwo Budownictwa Społecznego. Władze gminy starają się stworzyć warunki dla kontynuowania budownictwa wielorodzinnego w ramach TBS-u. Oferta skierowana do developerów nie znalazła zainteresowania. Gmina zamierza inwestować w budownictwo komunalne i socjalne. Jednocześnie zgodnie z zaleceniami *Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego* prowadzone jest przygotowywanie terenów pod budownictwo jednorodzinne – indywidualne.

Dodatkowe zadanie:

Ponowne przygotowanie oferty dla developerów

Zadania do wykonania:

- Budownictwo wielorodzinne w ramach M-TBS-u (budowa 15 budynków)
- Przygotowanie ponownie oferty dla developerów
- Budownictwo developerskie (domy jednorodzinne lub w zabudowie szeregowej)
- Budownictwo komunalne (około 14 mieszkań o powierzchni 40-45 m²)
- Budownictwo socjalne (około 14 mieszkań)
- Budownictwo jednorodzinne-indywidualne (sprzedaż działek gminnych)

Miary wykonania projektu:

- Liczba oddanych do użytku mieszkań w ramach M-TBS-u
- Liczba mieszkań w układzie domków jednorodzinnych lub zabudowie szeregowej
 - Liczba mieszkań komunalnych
 - Liczba mieszkań socjalnych
- Powierzchnia sprzedanych gruntów pod budownictwo indywidualne w ha

Źródła finansowania:

- Budżet gminy

- Sponsorzy
- Wpłaty właścicieli lub lokatorów
 - Pożyczka z KFM

1.2.5. Likwidacja barier architektonicznych na terenie gminy

Cele projektu:

1. Ułatwienie udziału w życiu publicznym osobom starszym i niepełnosprawnym

W roku 2000 sporządzono w Gminie Mosina mapę obiektów użyteczności publicznej dostępnych dla osób niepełnosprawnych. Bazując na informacjach z Ośrodka Pomocy Społecznej i Przychodni Lekarzy Rodzinnych oszacowano liczbę osób z różnego rodzaju upośledzeniami, mieszkających na terenie gminy, na około 1000 osób. Łącznie z osobami powyżej 75 roku życia, o potencjalnie obniżonej sprawności ruchowej stanowiło to liczbę 2000 osób, czyli około 9% mieszkańców gminy⁷. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że tylko na terenie samego miasta Mosina 229 obiektów użyteczności publicznej: urzędów, placówek handlowych, placówek usługowych, instytucji kulturalnych jest niedostępnych dla osób niepełnosprawnych. W pozostałych miejscowościach liczba niedostępnych obiektów waha się od jednego do kilkunastu. Sporządzono dokładne mapy z oznaczeniem budynków, a także ciągów komunikacyjnych, które wymagają przystosowania dla osób niepełnosprawnych. W ramach przewidzianego projektu pozostaje dokonanie hierarchizacji obiektów publicznych, które będąc obiektami o największym znaczeniu, jako pierwsze zostaną wyposażone w podjazdy dla wózków inwalidzkich oraz toalety, z których będą mogli skorzystać klienci na wózkach, a także wyznaczyć przebudowę najruchliwszych przejść dla pieszych oraz wyznaczenie miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych. Istotne będzie również przeprowadzenie akcji edukacyjnej dla właścicieli prywatnych lokali handlowych czy usługowych o możliwości pozyskania dotacji z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zadania do wykonania:

- Udostępnienie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych
- Dostosowanie przejść dla pieszych, chodników, wyznaczanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych
- Akcja edukacyjna dla prywatnych właścicieli lokali handlowych i usługowych

Miary wykonania projektu:

- Liczba budynków użyteczności publicznej przystosowanych do niepełnosprawnych
- Liczba przejść dla pieszych, chodników, wyznaczonych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych
 - Liczba lokali handlowych i usługowych dostosowanych do niepełnosprawnych

Źródła finansowania:

- Budżet gminy
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

⁷ Ejchrst, A., Mapa dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, Mosina, 2000r.

1.2.6. Rewitalizacja centrum Mosiny i innych zespołów zabytkowych na terenie gminy

Cele projektu:

1. Zachowanie obiektów i zespołów chronionych

W gminie Mosina, mimo 700-letniej historii miasta zachowało się niewiele starych budynków i zespołów architektonicznych.

Wizytówką miasta jest zawsze wygląd jego centrum. Po zakończeniu budowy kanalizacji, samorząd planuje stopniowe podniesienie atrakcyjności mosińskiego rynku. Nawierzchnia ulic wokół rynku zostanie pokryta zgodnie z wymogami konserwatorskimi, kostką betonową typu starodruk o podwyższonym standardzie, natomiast ciągi jezdne na rynku – kostką granitową. Pilnej renowacji wymagają obiekty kubaturowe w centrum miasta stanowiące własność gminy; budynek Urzędu Miejskiego i pełniący funkcję mieszkalną pałac w parku przy ul. Krotowskiego. Substancja mieszkaniowa w centrum w większości jest zdekapitalizowana, a prywatni właściciele budynków rzadko dysponują środkami na ich kapitalny remont. Dlatego władze gminy mogłyby zastosować wobec mieszkańców systemy motywacyjne skłaniające ich do inwestowania w zniszczone kamienice (kredyty umarżalne, bankowe pożyczki niskoprocentowane, polityka podatkowa gminy). Jednocześnie władze powinny starać się o dostęp do środków zewnętrznych na rewitalizację zabytków kultury materialnej (w tym zespołu pałacowego w Rogalinie i tzw. traktu królewskiego w Rogalinie). Będzie to możliwe w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, które będą prawdopodobnie dostępne w Polsce od roku 2004, co dodatkowo skłania do umieszczenia tego projektu na liście projektów strategicznych. Nawet, jeżeli nie uda się kompleksowo doprowadzić do rewitalizacji zamierzonych obiektów ze środków zewnętrznych, to jednak stworzenie planów renowacji przyczyni się do stopniowego doprowadzenia ich do dawnej świetności.

Zadania do wykonania:

- Stworzenie systemu motywacyjnego dla prywatnych właścicieli
- Rewitalizacja budynków stanowiących własność Gminy
- Rewitalizacja traktu w Rogalinie (Trakt Królewski)

Miary wykonania projektu:

- Liczba zrewitalizowanych obiektów i budynków
 - % zaangażowanych środków mieszkańców
 - Udrożnienie Traktu Królewskiego

Źródła finansowania:

- Budżet gminy
- Wojewódzki Konserwator Zabytków
 - Własne środki mieszkańców

Cel strategiczny nr 2 Rozwój społeczno-gospodarczy

Program 2.1. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

2.1.1. Promocja gospodarcza gminy. Strategia promocji gminy

Cele projektu:

- 1. Kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy, poprzez prowadzenie wielopłaszczyznowych spójnych działań promocyjnych**
- 2. Zwiększenie atrakcyjności gminy jako prężnego ośrodka rozwoju drobnej przedsiębiorczości i eko- produkcji**

Umiejętna promocja gospodarcza gminy z jednoczesnym tworzeniem wizerunku gminy otwartej na współpracę z przedsiębiorcami i stwarzającej szczególnie korzystne warunki rozwoju tzw. eko-produkcji może być magnesem przyciągającym inwestorów i podnoszącym jej atrakcyjności w oczach obecnych i potencjalnych mieszkańców. Dominująca pozycję w rozwoju gospodarczym stanowią firmy handlowe i usługowe. Układ przestrzenny gminy oraz bliskość dużego zaplecza intelektualnego i technicznego jakim jest miasto Poznań stwarzają dobrą szansę na rozwój tzw. eko- biznesu promującego zarówno rozwój usług turystycznych i rekreacyjnych jak i rozwój „czystego” przemysłu opartego o czyste technologie informatyczne i organizującego miejsca pracy między innymi w oparciu o Internet. Gmina Mosina od lat posiada dobre tradycje i korzystny klimat dla rozwoju drobnej przedsiębiorczości, o czym świadczy liczba rejestrowanych podmiotów gospodarczych. Nie da się niestety dokonać wzrostu zainteresowania potencjalnych inwestorów bez zmian w sposobie promocji gospodarczej, a konkretnie przygotowania zróżnicowanej oferty inwestycyjnej. Zadania projektu wymienione w punktach 1-4 mają także na celu opracowanie pełnej oferty gruntów gminnych przeznaczonych pod inwestycje, łącznie z ofertą lokalnych banków w zakresie warunków udzielania kredytów wspierających rozwój przedsiębiorczości.

Istotnym z punktu widzenia planowania rozwoju gminy jest jej promowanie, ukierunkowane zarówno na inwestorów, jak i potencjalnych turystów. Działania te sprzyjają rozwojowi ekonomicznemu gminy – zmniejszeniu bezrobocia, zwiększeniu dochodów mieszkańców, a tym samym zmniejszenia obciążenia budżetu gminy.

W Gminie Mosina odpowiednia realizacja promocji gminy wymaga powołania zespołu do spraw strategii promocji, który opracuje odpowiednią taktykę działania oraz będzie odpowiedzialny za wdrożenie i koordynację zaplanowanych zadań. Poszczególne działania będą się opierać na płaszczyźnie wizualnej (kształtowanie zewnętrznego wizerunku), społeczno-kulturalnej (opracowanie i realizacja stałego kalendarza imprez) oraz informacyjnej (kształtowanie świadomości społecznej).

Całość działań promocyjnych ma być finansowane z budżetu gminy, przy wsparciu w miarę możliwości sponsoringu (wydawnictwa, przedsięwzięcia kulturalne czy oświatowe, itp.), oraz środków zewnętrznych - dotacji czy subwencji z funduszy pomocowych

Zadania do wykonania:

- Powołanie zespołu do spraw strategii promocji
- Diagnoza potrzeb przedsiębiorców działających na terenie gminy
- Weryfikacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem przeznaczenia terenów pod aktywizację gospodarczą
- Opracowanie i wdrożenie strategii promocji :
 - Stała aktualizacja i promocja ofert inwestycyjnych gminy
 - Promocja medialna
 - Sporządzenie katalogu firm prowadzących działalność gospodarczą
- Powstanie punktu informacji turystycznej

Miary wykonania projektu:

- Powołanie zespołu do spraw promocji
- Liczba przebadanych przedsiębiorców
 - Wartość kredytów udzielonych na rozwój działalności gospodarczej
 - Powstanie katalogu firm w gminie
 - Liczba firm umieszczonych w katalogu
 - Liczba nowoprzygotowanych potrzeb inwestycyjnych w ciągu roku
- Liczba publikacji, folderów i innych materiałów promocyjnych
 - Liczba podmiotów gospodarczych w ciągu roku
 - Wskaźnik migracji
 - Dochody uzyskane ze sprzedaży gruntów pod inwestycje

Źródła finansowania:

- Budżet gminy,
- Środki banków lokalnych,
- Firmy sponsorujące

2.1.2. Współpraca z samorządami gospodarczymi

Cele projektu:

1. Zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców

Na terenie Gminy Mosina odczuwa się brak zinstytucjonalizowanej polityki wspierania rozwoju gospodarczego. Opisany projekt ma na celu wszechstronne wspieranie i współdziałanie z aktywnymi przedsiębiorstwami na terenie Gminy. Dzięki aktywnej współpracy będzie można zapewnić przepływ informacji istotnych dla wszystkich przedsiębiorców oraz stworzyć mechanizmy innych przyszłych kontaktów. Nastawienie na wspieranie rozwoju gospodarczego powinno zaowocować konsekwentnym wprowadzaniem nowoczesnych instrumentów rozwoju przedsiębiorczości takich jak tworzenie funduszy poręczeniowych czy rozwój tzw. partnerstwa publiczno-prywatnego.

Rozpoczęcie realizacji projektu „Współpraca z lokalnymi samorządami gospodarczymi” zakłada powołanie Forum Gospodarczego w gminie jako organu opiniodawczo-doradczego dla samorządu. Prace Forum pozwolą opracować diagnozę potrzeb przedsiębiorców działających na terenie gminy (szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw) w zakresie rozwoju poszczególnych firm, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb w zakresie gruntów. Opinie forum będą uwzględnione przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Działalność punktu doradztwa miałaby na celu nie tylko prowadzenie typowego doradztwa np. prawnego czy finansowego, ale także, szczególnie po przystąpieniu do UE szukanie szerszych źródeł wspierania przedsiębiorczości i promowania lokalnych firm.

Projekt zakłada także sporządzenie katalogu firm prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy. Katalog zostanie umieszczony także na stronach internetowych gminy i okresowo będzie aktualizowany.

Zadania do wykonania:

- Powołanie Forum Gospodarczego w Gminie jako organu opiniodawczodoradczego dla samorządu
- Uruchomienie punktu doradztwa dla przedsiębiorców
- Organizowanie spotkań przedstawicieli władz gminy z przedsiębiorcami
- Organizowanie szkoleń, warsztatów według zapotrzebowania

Miary wykonania projektu:

- Powstanie Forum
- Liczba udzielonych porad w punkcie doradztwa dla przedsiębiorców w ciągu roku
- Liczba godzin doradców spędzonych na konsultacjach dla mieszkańców gminy w ciągu roku
 - Liczba spotkań z mieszkańcami
 - Liczba artykułów w prasie lokalnej

Źródła finansowania:

- Budżet gminy
- Środki Forum
- Środki firm prywatnych

Program 2.2. Tworzenie warunków dla rozwoju usług turystycznych i rekreacyjnych

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

2.2.1. Rozwój szlaków turystycznych

Cele projektu:

- 1. Podnoszenie atrakcyjności gminy pod kątem turystyki sobotnio-niedzielnej**

Do realizacji powyższego celu należy wykorzystać opracowania już wykonane, powiązać je z działaniami Wielkopolskiego Parku Narodowego, Wojewódzkiego Zarządu Zespołu Wkłp. Parków Krajobrazowych (ze szczególnym naciskiem na Rogaliński Park Krajobrazowy). Należy także uwzględnić opracowania przygotowane przez Starostwo Poznańskie. Budowę szlaków turystycznych należy połączyć z planowaną budową i modernizacją dróg i ulic np.: Strzelecka (połączenie z Krosinkiem, Borkowicami, Dymaczewem St.), kierunek na Krajkowo, a także w stronę Rogalina, Świątnik i dalej na Bnin i Śrem.

Do realizacji niniejszego celu niezbędne jest przygotowanie bazy informacyjnej na temat walorów turystycznych gminy, zebranych w specjalnym folderze, który może mieć postać wydawnictwa niezależnego lub załącznika do "gminnego folderu". Powinien on zawierać plan

miasta, ogólną mapę gminy, mapki parków (narodowego i krajobrazowego) wraz z krótkimi opisami zarówno tras jak i zabytków lub lokalnych atrakcji i ciekawostek.

Zadania do wykonania:

- Opracowanie i oznakowanie szlaków turystycznych
- Opracowanie projektu i budowa ścieżek rowerowych i ścieżek zdrowia
- Budowa parkingów, pól biwakowych (projekt i wykonanie)
- Rozwój terenów spacerowych i placów zabaw w mieście Mosina
- Utworzenie strzeżonego kąpieliska nad Jeziorem Dymaczewskim
- Przygotowanie informatora turystycznego

Miary wykonania projektu:

- Długość nowych ścieżek rowerowych w ciągu roku (w km)
 - Liczba ścieżek zdrowia
- Liczba placów zabaw i skwerów na terenie miasta Mosina
 - Powstanie informatora turystycznego
 - Powstanie kąpieliska strzeżonego

Źródła finansowania:

- Budżet gminy
- Starostwo Powiatowe
- Pożyczka z WFOŚiGW
- Wielkopolski Park Narodowy
 - Kapitał prywatny
 - KZPN
 - W IOŚ

2.2.2 Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej

Cele projektu:

1. Zwiększenie atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej gminy

Niezbędnym warunkiem rozwoju gminy w kierunku rekreacyjno-turystycznym jest posiadanie nowoczesnej infrastruktury, która byłaby w stanie przyczynić się do wyróżniania Mosiny spośród innych, podpoznańskich miejsc wypoczynku. Brak wyposażenia gminy w odpowiednie urządzenia do turystyki i rekreacji, nawet przy posiadaniu malowniczych terenów, z pewnością nie będzie magnesem dla potencjalnych, coraz bardziej wymagających gości.

Mając to na uwadze gmina realizując niniejszy program planuje zagospodarowanie atrakcyjnych terenów i obiektów, budowę ścieżek rowerowych, budowę nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (utworzenie dwóch kąpielisk na terenach Glinianek oraz Jeziora Dymaczewskiego i realizacja projektu zagospodarowania terenu pod pole golfowe w Baranowie-Krajkowie). Na terenie Mosiny istnieją kluby sportowe, brak jest natomiast bazy sportowo-rekreacyjnej z prawdziwego zdarzenia. Od wielu lat mówi się o wybudowaniu basenu kąpielowego i wybudowaniu kompleksu boisk sportowych (do gry w piłkę nożną, ręczną, siatkówkę, koszykówkę) wraz z kortami tenisowymi. Zagospodarowanie terenów i wybudowanie obiektów rekreacyjnych w tym pływalni przy ulicy Konopnickiej w Mosinie, może sprzyjać lepszej obsłudze gości Międzynarodowych Targów Poznańskich oraz organizacji różnego rodzaju konferencji. W interesie gminy leży również wspieranie inicjatyw związanych z rozszerzeniem bazy noclegowej, poprzez wskazanie korzystnych terenów na budowę nowych moteli i pensjonatów oraz pomoc w tworzeniu miejsc kempingowych i pól namiotowych.

Zadania do wykonania:

- Uporządkowanie terenów nad Jeziorem Dymaczewskim (wykup gruntów i likwidacja dzikiej zabudowy)
- Uzbrojenie terenów nad Jeziorem Dymaczewskim
- Budowa obiektów rekreacyjnych nad jeziorem Dymaczewskim
- Zagospodarowanie glinianek
- Powstanie pola golfowego

Miary wykonania projektu:

- Powierzchnia wykupionych gruntów w m²
 - Liczba zlikwidowanych obiektów dzikiej zabudowy
 - Liczba obiektów rekreacyjnych nad Jeziorem Dymaczewskim
- Liczba podłączonych obiektów do sieci wodnej i kanalizacyjnej
 - Liczba nowych boisk sportowych,
- Szacunkowa liczba osób korzystających z obiektów rekreacyjnych
 - Wybudowanie pływalni
 - Powstanie kąpieliska na tereni glinianek

Źródła finansowania:

- Budżet gminy,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
 - Starostwo Powiatowe
 - Wielkopolski Parki Narodowy
 - Prywatni właściciele

2.2.3. Wspieranie programu zalesień i zadrzewień

Cele projektu:

- 1. Zagospodarowanie gleb o niskiej wartości rolniczej**
- 2. Zwiększenie atrakcyjności rekreacyjnej gminy**

Postępujący proces stepowienia Wielkopolski w istotny sposób przyczynia się do zmiany krajobrazu utrudniając zarówno rolnicze, jak i turystyczno-rekreacyjne wykorzystanie gminy. Obszary o glebach niskiej jakości mogą podlegać ogólnokrajowemu programowi zalesień. Na władzach samorządowych spoczywa obowiązek zestawienia takich terenów i uwzględnienie ich w planie zagospodarowania przestrzennego gminy

Oprócz podnoszenia walorów rekreacyjnych i turystycznych lasy i zadrzewienia spełniają następujące funkcje:

1. Zwiększają wodną retencję środowiska,
2. Chronią wody powierzchniowe i gruntowe przed zanieczyszczeniami,
3. Przeciwdziałają wietrznej erozji gleb,
4. Poprawiają stosunki biocenotyczne,
5. Chronią uprawy przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z komunikacji drogowej.

Program zalesień i nasadzeń spełnia bardzo istotną rolę w realizacji strategii zrównoważonego rozwoju. Oprócz zalesiania gruntów o słabej bonitacji gmina od lat prowadzi systematyczne obsadzanie zielenią (drzewa, krzewy) dróg, zarówno gminnych, powiatowych, wojewódzkich.

Bezpłatne sadzonki drzew i krzewów (finansowane przez gminę) otrzymują placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe (Związek Pszczelarzy, Ogrody działkowe) na obsadzanie boisk szkolnych, terenów przyszkolnych itp.

Corocznie na terenie gminy sadzone jest około 2000 drzew i 3000 krzewów liściastych i iglastych.

Zadania do wykonania:

- Informacja rolników o funduszach i możliwości zalesień
- Tworzenie nowych nasadzeń wzdłuż ciągów komunikacyjnych
- Uzupełnianie nasadzeń
- Tworzenie nowych miejsc obsadzonych zielenią
- Konkurs „Zielona Gmina”

Miary wykonania projektu:

- Kwoty wydatkowane na realizację projektu
 - Liczba nowych nasadzeń
- Liczba nowych miejsc obsadzonych zielenią
- Liczba uczestników konkursu „Zielona Gmina”

Źródła finansowania:

- 1. Budżet gminy
- 2. GFOŚiGW

Program 2.3. Działania z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Zaspokojenie podstawowych potrzeb powoduje pojawienie się lub wzrost innych – wyższego rzędu. Są to potrzeby o charakterze społecznym, które są warunkiem osiągnięcia wyższego poziomu życia i rozwoju. Należą do nich przede wszystkim swobodny dostęp do usług zdrowotnych i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego. Prowadzone w czasie realizacji strategii spotkania z przedstawicielami mieszkańców i instytucji społecznych wskazały na potrzebę aktywnego działania na rzecz osób niepełnosprawnych i pozostających w trudnej sytuacji życiowej, ale wykraczającego poza przyjęty do tej pory schemat pomocy socjalnej. Jednym z przejawów nowego podejścia jest włączenie w ich rozwiązywanie szerokiego grona instytucji oraz wolontariuszy.

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

2.3.1 Rozbudowa infrastruktury pomocy społecznej

Cele projektu:

- 1. Zagwarantowanie stacjonarnej, dziennej opieki osobom starszym, niepełnosprawnym i samotnym**
- 2. Zapewnienie gorącego posiłku osobom wymagającym wsparcia**

Realizacja projektu utworzenia Domu Dziennego Pobytu wymaga wybudowania nowego budynku. W miejscu tym osoby samotne, niepełnosprawne, często pozostające w izolacji społecznej mogłyby spędzić kilka godzin dziennie pod opieką oraz zjeść gorący posiłek w projektowanej tam jadłodajni.

Jadłodajnia miałyby za zadanie objąć swoim działaniem nie tylko osoby uczestniczące w zajęciach Dziennego Domu Pomocy, ale również osoby starsze objęte usługami opiekuńczymi, a także osoby bezdomne, którym gmina zapewniałaby jeden gorący posiłek dziennie. Z posiłków korzystałoby także podopieczni Mosińskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dotknięci patologią społeczną, którym ze względu na marnotrawienie środków nie powinna być udzielana pomoc finansowa a pomoc w naturze.

Zadania do wykonania:

- Zebranie i przeanalizowanie danych dotyczących adresatów programu
- Pozyskanie obiektu do adaptacji lub budowa nowego obiektu
- Przygotowanie dokumentacji
- Przeprowadzenie prac remontowych lub adaptacja lub budowa
- Umeblowanie i wyposażenie w sprzęt Domu Dziennego Pobytu
- Zatrudnienie personelu i zatrudnienie wolontariuszy

Miary wykonania projektu:

- Liczba osób wymagających wsparcia w postaci uczęszczania do DDP
 - Zadaptowanie obiektu
 - Oddanie pełno-wyposażonego DDP do użytku
 - Liczba wolontariuszy

Źródła finansowania:

- Budżet gminy,
 - ROPS
 - WUW
- Organizacje pozarządowe
 - Sponsorzy

2.3.2. Programy profilaktyki i promocji zdrowia

Cele projektu:

- 1. Kontynuacja programów prewencji zdrowotnej na terenie gminy**
- 2. Uruchomienie gabinetów stomatologicznych i realizacja programu profilaktyki stomatologicznej w szkołach**

Na terenie gminy Mosina od kilku lat działają dwie spółki lekarzy rodzinnych, które wraz z władzami samorządowymi organizują okresowo prewencyjne badania dla kobiet i mężczyzn zagrożonych chorobami układu krążenia, chorobami nowotworowymi i innymi chorobami cywilizacyjnymi. Zadanie będzie realizowane przez Gminę w porozumieniu z instytucjami mającymi podpisane kontrakty z Wielkopolską Regionalną Kasą Chorych na bezpłatne wykonywanie badań. Gmina natomiast zabezpieczy transport oraz rozpropaguje możliwość skorzystania z badań.

Przewiduje się kontynuowanie działalności profilaktycznej zarówno wobec osób dorosłych jak i dzieci. Profilaktyka i promocja zdrowia dla dzieci będzie głównie realizowana w szkołach przez pielęgniarki. Jednym z pierwszych postulatów zgłoszonych na warsztatach strategicznych było uruchomienie gabinetów stomatologicznych. Likwidacja gabinetów stomatologicznych w szkołach stała się przyczyną pogorszenia stanu uzębienia wśród dzieci i młodzieży. Uruchomienie ponowne gabinetów w placówkach oświatowych przyczyni się do poprawy stanu uzębienia i zapobiegania próchnicy poprzez systematyczne przeglądy, fluoryzację i lakowanie.

Zadania do wykonania:

- Uruchomienie dwóch gabinetów stomatologicznych w szkołach
- Fluoryzacja i lakowanie zębów uczniów z klas I-III w szkołach

- Badania dorosłych:
 - Glukozy we krwi
 - Mammograficzne
 - Osteoporozy
 - Gruczołu krokowego
 - Cytologiczne
 - inne

Miary wykonania projektu:

- Powstanie gabinetów stomatologicznych
- Liczba dzieci objętych opieką profilaktyczną
 - Liczba badanych dorosłych

Źródła finansowania:

- 1. Budżet gminy
- 2. Wielkopolska Regionalna Kasa Chorych
 - 3. Ministerstwo Zdrowia

Program 2.4. Wspieranie aktywności kulturalnej oświatowej i sportowej

Celem realizacji programu jest rozszerzenie dotychczasowej oferty kulturalnej, oświatowej i sportowej o nowe, wartościowe formy, odpowiadające zapotrzebowaniom mieszkańców z jednej strony i wnoszące elementy edukacji z drugiej. Pośrednim celem jest pobudzenie aktywności mieszkańców (szczególnie młodzieży) w sferze kultury, sportu i rekreacji poprzez stworzenie możliwości uczestnictwa w wydarzeniach o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, takich jak konkursy artystyczne czy zawody sportowe. Efektem realizacji tego programu powinno stać się podniesienie poziomu edukacji kulturalnej w mieście i gminie i polepszenie kondycji psychofizycznej mieszkańców.

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

2.4.1. Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla oświaty i kultury

Cele projektu:

1. Przystosowanie obiektów kulturalno-oświatowych do aktualnych potrzeb edukacyjnych

Jakość kształcenia w dużej mierze zależy od warunków technicznych, w jakich odbywa się proces nauczania. Z uwagi na duże koszty utrzymania szkół zawsze odczuwana jest niewystarczalność środków finansowych na rozwój bazy oświatowej. Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół wraz z dyrektorami szkół podstawowych przygotował m. in. projekt związany z modernizacją i uzupełnieniem istniejącej bazy oświatowej. Dotyczy on zarówno remontów szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli. Proponowane zadania dotyczą głównie modernizacji boisk przyszkolnych, wymiany okien i dociepleń budynków, remontów dachów i modernizacji kotłowni. Projekt przewidziany jest jako zadanie ciągłe w latach 2002-2010. W trakcie warsztatów strategicznych zasygnalizowano również potrzebę remontów świetlic wiejskich. Niezbędna jest ponadto budowa szkoły podstawowej odpowiadającej standardom pozwalającym kształcić młodzież, w tym szczególnie z terenu wiejskiego gminy, na poziomie pozwalającym sprostać wyzwaniom jakie niesie przyszłość. W gminie brakuje także odpowiedniej infrastruktury sportowej przy szkołach, która zapewniłaby - w dbałości o obecne i przyszłe zdrowie młodzieży - możliwość kształtowania wśród niej aktywności sportowej.

Zadania do wykonania:

- Remonty dachów
- Remonty sal lekcyjnych
- Remonty okien
- Budowa - jeśli pozwoli na to gminie jej sytuacja finansowa - nowej szkoły z zapleczem świetlicowym, stołówkowym i salą gimnastyczną z jednoczesną likwidacją istniejącej w Krośnie

Miary wykonania projektu:

- Wyremontowana powierzchnia dachów w m²
 - Liczba wymienionych okien
 - Liczba wyremontowanych sal lekcyjnych
- Wybudowana szkoła wraz z infrastrukturą towarzyszącą

Źródła finansowania:

- Budżet gminy

2.4.2. Wzbogacanie form działalności kulturalnej na terenie gminy

Cele projektu:

1. Wzbogacenie i ożywienie działalności kulturalnej na terenie gminy

Służyć ma temu zwiększenie aktywności dotychczasowo działających instytucji kulturalnych finansowanych z budżetu gminy w tym Mosińskiego Ośrodka Kultury, bibliotek, jak również świetlic wiejskich. Środki na ten cel pochodzić powinny także od sponsorów. Mając na uwadze zapewnienie mieszkańcom atrakcji kulturalnych na różnym poziomie, władze gminne powinny również wspierać działalność kulturalną OSP (np. dyskoteki, zabawy taneczne) oraz innych organizacji działających na terenie gminy (np. plenery). Temu samemu mogłoby służyć przywrócenie przedwojennej idei funkcjonowania ogródków z tańcami w sobotnio- niedzielne popołudnia. Niemniej ważne jest organizowanie koncertów plenerowych, a w miesiącach jesienno-zimowych koncertów w dostępnych na terenie gminy większych salach (np. Mosiński Ośrodek Kultury, Muzeum w Rogalinie). Działania te nie tylko przyczynić się mogą do aktywizacji lokalnych społeczności i zwiększenia dostępności różnych inicjatyw kulturalnych ale także zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej regionu.

Zadania do wykonania:

- Uaktywnienie działalności świetlic wiejskich
- Rozszerzenie oferty muzycznej dla mieszkańców gminy
- Rozszerzenie działalności bibliotek
- Wspieranie działalności kulturalnej OSP oraz innych organizacji działających na terenie wsi
- Współpraca Domu Kultury z innymi jednostkami
- Przywrócenie przedwojennych tradycji ogródków z tańcami w sobotnio-niedzielne popołudnia

Miary wykonania projektu:

- Liczba działających świetlic i odbywających się w nich imprez
 - Liczba koncertów i innych imprez muzycznych
- Liczba książek zakupionych dla bibliotek, elektroniczne katalogowanie zbiorów, dostęp do Internetu
- Liczba imprez i działań organizowanych przez OSP oraz inne organizacje działające na terenie wsi
 - Liczba powołanych ogródków z tańcami

Źródła finansowania:

- Budżet gminy
- Sponsorzy

2.4.3. Utrzymanie wysokiego poziomu usług oświatowych i rozwój nowych form edukacyjnych

Cele projektu:

- 1. Zapewnienie wysokiego poziomu nauczania umożliwiającego podjęcie nauki w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych**
- 2. Zwiększenie szans rozwojowych młodzieży**

Wprowadzone testy kompetencyjne mają być probierzem wiedzy uczniów zdobytej w trakcie nauki w szkole podstawowej i gimnazjum. Egzaminacje te są równocześnie oceną jakości nauczania w szkole. Jakość nauczania jest w dużej mierze uzależniona od ustawicznego kształcenia nauczycieli (niezbędne jest zdobycie przez nich umiejętności informatycznych). Istotne jest utrzymanie choćby minimalnego dofinansowania na kształcenia i doskonalenia nauczycieli w wysokości 1% planowanych wydatków na wynagrodzenie osobowe. Ważne jest również unowocześnianie bazy środków dydaktycznych i wprowadzanie nowych możliwości rozwoju dla młodzieży, takich jak korzystanie z Interentu, wymiana zagraniczna (edukacja europejska), czy kontakt z żywą muzyką (koncerty szkolne).

Jednym z ważniejszych elementów jakości kształcenia, w dobie zdużania w kierunku Unii Europejskiej jest podniesienie efektywności nauczania języków obcych.

W zależności od potrzeb i ogólnej sytuacji finansowej, dyrektorzy szkół starają się przeznaczyć w swoich planach finansowych pewną część funduszy na zakup środków dydaktycznych. Pierwszeństwo mają jednak potrzeby elementarne związane z utrzymaniem technicznym szkół, w związku z powyższym pomoce naukowe kupowane są często za pieniądze darczyńców.

Projekt utrzymania wysokiego poziomu usług oświatowych zakłada rozwój wszystkich wymienionych wyżej elementów .

Władze gminy przywiązują dużą wagę do rozwoju usług oświatowych, dlatego oprócz inwestowania w bazę oświatową starają się w miarę możliwości finansowych wzbogacać ofertę edukacyjną. Proponowany projekt dotyczy wykorzystania dostępnych narzędzi edukacji wspomagających proces kształcenia, takich jak prowadzenie lekcji w oparciu o Interent, organizacja obozów językowych, rozwój edukacji ekologicznej, wykorzystanie tradycji rodzimej w edukacji regionalnej (lekcje muzealne – Rogalin, Szreniawa, Jeziory, zawody sportowe w szkołach wiejskich oraz zapewnienie edukacji muzycznej).

Zadania do wykonania:

- Uzupełnienie i rozwój pracowni komputerowych
- Rozwój zajęć w oparciu o Internet
- Wzbogacenie systemu edukacji nauczycieli
- Ciągłe unowocześnianie bazy środków dydaktycznych
- Poprawienie efektywności nauczania języków obcych
 - Organizacja obozów językowych
 - Rozwój kontaktów zagranicznych
- Edukacja muzyczna – kontakt z żywą muzyką
- Edukacja regionalna (lekcje muzealne): Rogalin, Szreniawa oraz Jeziory
- Rozwój współzawodnictwa sportowego pomiędzy wiejskimi szkołami
- Nauka pływania

Miary wykonania projektu:

- Procent wykonania budżetu oświatowego
- Liczba zakupionych komputerów, powstanie sieci komputerowej
 - Liczba godzin języków obcych
 - Liczba wymian (kontaktów) zagranicznych
 - Liczba koncertów (kontaktów z żywą muzyką)
 - Liczba działających świetlic
 - Liczba godzin zajęć edukacyjnych z Interentem
 - Obozów językowych i liczba uczestników
 - Liczba godzin lekcji muzealnych
- Liczba imprez sportowych dla najmłodszych w wiejskich szkołach podstawowych
 - Liczba godzin lekcji pływania

Źródła finansowania:

- Budżet gminy,
- Sponsorzy
- Uczestnicy
- Środki pozabudżetowe

Program 2.5. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego

Ze wszystkich przeprowadzonych w Polsce badań wynika, że społeczeństwo czuje się coraz bardziej zagrożone o bezpieczeństwo własne i swojego mienia. Znajduje to odzwierciedlenie w statystykach – z roku na rok rośnie przestępczość (szczególnie kradzieże) i liczba wypadków na drogach. Wprawdzie na terenie gminy Mosina obiektywne dane statystyczne wykazują w ostatnim czasie spadek przestępczości, subiektywne poczucie bezpieczeństwa publicznego jest jednak małe. Sygnałem tego były odpowiedzi mieszkańców w przeprowadzonym sondażu społecznym.

Poczucie zagrożenia życia i mienia łączy się z upowszechnianymi w mediach obrazami przemocy, patologii społecznych związanych ze wzrostem ubóstwa oraz niskiej skuteczności policji i wymiaru sprawiedliwości. Jeśli więc gmina odnosi lokalne sukcesy w organizacji porządku i zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom należy ten fakt wykorzystywać w dalszym rozwoju inicjatyw współdziałania Komendy Policji i Straży Miejskiej i zwiększania ich potencjału technicznego oraz zaangażowanie w tym zakresie innych służb miejskich i gremiów społecznych.

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

2.5.1. Realizacja programu „Bezpieczna Gmina”

Cele projektu:

- 1. Zwiększenie bezpieczeństwa osobistego i bezpieczeństwa mienia mieszkańców gminy**

Projekt Bezpieczna Gmina będzie realizowany przez Komendę Policji we współpracy ze Strażą Miejską, które będą kontynuowały rozpoczęty na początku 2002 roku system wspólnych patroli. W działania na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców zostanie także włączona Komenda Straży

Pożarnej oraz Ochotnicza Straż Pożarna. Projekt nastawiony będzie głównie na monitoring bezpieczeństwa ulic i budynków użyteczności publicznej oraz ważniejszych skrzyżowań drogowych. Oprócz patroli pieszych i akcji podejmowanych wraz z Komendą Ruchu Drogowego stopniowo budowane będzie centrum monitoringu z systemem 24-godzinnego kamerowania. W tym celu niezbędne będzie opracowanie systemu monitorowania oraz doposażenie techniczne w niezbędny sprzęt. Centrum monitoringu zostanie w przyszłości zlokalizowane w budynku Miejskiego Ośrodka Kultury lub w wydzielonym pomieszczeniu przy banku. Równolegle prowadzone będą wśród mieszkańców liczne działania edukacyjne o charakterze prewencyjnym, związane z zachowaniem bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz zachowania ostrożności w domu i na ulicy. Dla realizacji wymienionych niżej zadań wskazane jest powiększenie stanu osobowego zespołów policji i straży lub rozważenie możliwości wydłużenia ich czasu pracy za dodatkowym wynagrodzeniem.

Zadania do wykonania:

- Budowa sieci światłowodowej
- Przygotowanie centrum kontrolno-rejestrującego
- Budowa systemu monitoringu (etapowo)
- Oznakowanie ulic poziome i pionowe
- Kontrola prędkości ruchu pojazdów na drogach
- Zwiększenie oświetlenia miejsc publicznych
- Oznakowanie poboczy i przejść dla pieszych
- Podejmowanie działań edukacyjnych w zakresie prewencji bezpieczeństwa w domu, na drodze, w szkole
- Rozbudowa i doposażenie Straży Miejskiej oraz wspieranie policji poprzez dostarczenie sprzętu i modernizację

Miary wykonania projektu:

- Liczba punktów monitorowanych
- Liczba godzin patroli na drogach
 - Liczba strażników miejskich
- Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców
 - Wskaźnik kolizji i wykroczeń
- Liczba nowych i zmodernizowanych punktów świetlnych

Źródła finansowania:

- Budżet gminy,
- GBSMosina

2.5.2. Realizacja programu „Czysta Gmina”

Cele projektu:

- 1. Podniesienie estetyki Gminy**
- 2. Zwiększenie atrakcyjności Gminy dla mieszkańców i przyjezdnych**

Projekt Czysta Gmina ma charakter prewencyjno-edukacyjny, którego celem jest poprawienie czystości i podniesienie estetyki Gminy. Będzie realizowany głównie przez Straż Miejską, której zadaniem jest wdrażanie regulaminu czystości i porządku w Gminie. Straż Miejska będzie kontynuowała kontrole posesji pod kątem spełniania obowiązku wywozu nieczystości stałych i płynnych. Ważnym ogniwem w działaniach Straży miejskiej w zachęcaniu mieszkańców do zachowania czystości będzie wspieranie logistyczne akcji Sprzątania Świata oraz organizowanego przez samorząd konkursu na najbardziej estetyczną posesję na terenie gminy.

W roku 2002 będzie przeprowadzona III edycja konkursu „Zielona Gmina”, którego celem jest promocja najładniejszych ogrodów przydomowych, balkonów, zieleńców.

Zadania do wykonania:

- Prowadzenie akcji edukacyjnych na temat zachowania porządku
- Kontrole czystości posesji
- Współorganizowanie konkursów na najczystsza, najładniejszą posesję

Miary wykonania projektu:

- Liczba przeprowadzonych kontroli
 - Liczba mandatów
 - Liczba pouczeń
- Liczba wygłoszonych prelekcji, pogadań
- Liczba właścicieli posesji biorących udział w konkursie

Źródła finansowania:

- Budżet gminy,

Program 2.6. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego

Spółeczeństwo obywatelskie jest jednym z charakterystycznych elementów demokratycznego państwa, którego cechami są: aktywność społeczna i otwartość władz na inicjatywy mieszkańców. Probiezrem owej aktywności społecznej jest partycypacja mieszkańców w życiu wspólnoty, która między innymi może przybrać formę zrzeszania się, samoorganizacji, czy uczestnictwa w debacie publicznej np. na temat przyszłości gminy. Wspólnotę obywatelską na poziomie lokalnym stanowią wszyscy mieszkańcy gminy, z których każdy (pośrednio lub bezpośrednio) ma prawo do udziału w najistotniejszych decyzjach i zadaniach dotyczących rozwoju gminy. Natomiast sama gmina (samorząd lokalny) może stwarzać warunki do realizacji zadań jeszcze bliżej swoich mieszkańców, poprzez tworzenie tzw. jednostek pomocniczych (sołectwa, dzielnice, osiedla), wspieranie organizacji pozarządowych, ale także lepsze komunikowanie się z nimi. Świadomość ról i zadań, które mogą spełniać mieszkańcy gminy w rozwoju własnej wspólnoty może się przekładać na konkretne formy działania, plany i projekty, których efektem powinny być nie tylko jednorazowe akcje, ale większa integracja mieszkańców oraz ich stała aktywność i gotowość współpracy.

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

2.6.1. Stałe wspieranie inicjatyw społecznych mieszkańców

Cele projektu:

1. Umacnianie i zwiększanie roli organizacji pozarządowych w życiu publicznym gminy

Mosina ma dobre tradycje w rozwoju działalności społecznej. Obecnie na terenie gminy działa prawie 30 organizacji pozarządowych o różnym profilu: gospodarczych, sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych i trudniących się działalnością charytatywną. Główną intencją projektu jest wspieranie wysiłków mieszkańców w ich działaniach na rzecz aktywizacji życia społeczności lokalnej i tym samym zwiększanie ich roli w życiu publicznym gminy.

Zakłada się, iż efektem realizacji projektu będą:

- pomoc w pozyskiwaniu funduszy na działalność społeczną i organizację imprez różnego typu
- różnego rodzaju wydarzenia służące integracji grup sąsiedzkich, zawodowych, hobbystycznych itp.

Wobec konieczności rozwiązywania przez samorząd konkretnych potrzeb technicznych życia w gminie, często inicjatywy mieszkańców i podejmowane przez nich działania uznawane są za zadania drugoplanowe, których wykonanie – najczęściej z uwagi na brak środków – przesuwane zostaje na czas późniejszy. W praktyce okazuje się jednak, że wypełniają one często niedostrzegane luki życia części wspólnoty samorządowej. W takiej sytuacji wspieranie przez budżet Gminy, (również w formie pomocy w organizacji, doradztwa, użyczenia miejskich pomieszczeń itp.) inicjatyw mieszkańców, przy wykorzystaniu ich zaangażowania może zrealizować wiele zadań, na które samorządu w danej chwili nie byłoby stać.

Zadania do wykonania:

- Organizacyjne i prawne wspieranie działań organizacji społecznych (umożliwienie korzystania z nieodpłatnego dostępu do pomieszczeń na prowadzenie działalności oraz porad prawnych)
- Przygotowanie systemu dofinansowania w postaci grantów na realizację określonych zadań
- Poprawienie komunikacji z mieszkańcami poprzez uruchomienie interaktywnego kontaktu drogą Internetu

Miary wykonania projektu:

- Wartość środków z budżetu gminy przeznaczonych na wsparcie OP
 - Liczba przyznanych grantów

Źródła finansowania:

- Budżet gminy,
 - Sponsorzy

2.6.2. Usprawnianie obsługi mieszkańców - Centrum Obsługi Interesantów

Cele projektu:

1. Zapewnienie szybkiej i kompetentnej obsługi klientów Urzędu Miejskiego

Głównym zadaniem projektu jest usprawnienie systemu komunikacji władz z mieszkańcami gminy, ułatwienie mieszkańcom dostępu do Urzędu oraz szybkiego i sprawnego uzyskania potrzebnych informacji.

Poprzez wdrożenie projektu, ułatwiona zostanie bezpośrednia obsługa interesantów w Urzędzie Miejskim. Osiągnięciu tego celu nastąpi poprzez opracowanie procedur kontaktów z mieszkańcami, odpowiednie oznakowanie Urzędu oraz utworzenie najpierw stanowiska, a w przyszłości Centrum Obsługi Interesanta. Przewiduje się, że mieszkańcy uzyskają możliwość uzyskania potrzebnych informacji i formularzy urzędowych przy pomocy Internetu. W tym istnieje potrzeba stworzenia interaktywnej strony www oraz wyposażenie wszystkich stanowisk pracy w Urzędzie w pocztę elektroniczną czemu powinna towarzyszyć przebudowa istniejącej sieci komputerowej. Organizacją wspierającą w realizację tego projektu będzie Wojewódzki Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych, który od kilku lat prowadzi edukację i obsługę informatyczną pracowników urzędu.

Miary wykonania projektu:

- Liczba informacji, spraw załatwianych Centrum Obsługi Interesantów
 - Liczba wniosków pobranych i przysłanych poprzez Internet
 - Liczba wejść na stronę Internetową Urzędu Miejskiego

Źródła finansowania:

- Budżet gminy,
- Fundusze z banerów reklamowych na stronie www

4. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY

4.1 Monitorowanie i ocena wdrażania strategii

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się najpierw do opracowania szczegółowej diagnozy stanu gminy, a następnie strategii jej rozwoju na następnych kilkanaście lat może pójść na marne, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie projekty nie będą realizowane. Niestety, nierzadko zdarza się, że strategia po uchwaleniu przez Radę Gminy staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga. Dlatego aby zaakceptowane przez Radę Gminy projekty były realizowane, potrzebne jest organ (zespół), który będzie odpowiedzialny za uszczegółowienie zadań, sporządzenie harmonogramu, rozdzielanie zadań pomiędzy wybranych wykonawców, śledzenie postępów we wdrażaniu zadań oraz okresową ich ocenę, czyli nanoszenie korekt i uzupełnień lub wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. Najczęściej takim organem jest Zarząd Gminy, a przy najważniejszych decyzjach – oczywiście Rada Gminy. Niekiedy do cyklicznej oceny realizacji zadań powołuje się specjalną komisję, w skład której wchodzi także przedstawiciele społeczności lokalnej, nie związani bezpośrednio z pracą Urzędu, ani Rady.

Zadania zaproponowane w projektach nie podlegają bezwzględnej konieczności realizacji, w kształcie w jakim zostały zapisane. One mogą i powinny ewoluować. Raz w roku istnieje zatem potrzeba przeglądu zadań i ich ewentualnej korekty, bądź uzupełnienia, stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych potrzeb społecznych.

Sam proces wdrażania strategii powinien być oparty o zasady zarządzania projektem - system stworzony przez praktyków i teoretyków zarządzania w Stanach Zjednoczonych, który później został przeniesiony na grunt samorządów w innych krajach, w tym w Polsce. Poniżej zostały zaprezentowane podstawowe pojęcia związane z tą metodą - technikami wdrażania i monitorowania procesów strategicznych, które zalecane są przy realizacji zapisów niniejszego dokumentu:

Zasady monitorowania

Ustalono, że monitorowanie, aby stać się skutecznym narzędziem w procesie wdrażania strategii, powinno charakteryzować się takimi zasadami jak:

Wiarygodność

Informacja musi być bardzo wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych. Niedokładne dane na temat wykonania mogą spowodować podjęcie niewłaściwych działań korygujących.

Aktualność

Informacje muszą być zbierane, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwia podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii.

Obiektywność

Monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych (gromadzonych, np. w ramach systemu SAS oraz oprogramowaniu MAS) daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny nie zakłóconej subiektywnością, wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów.

Skupienie się na punktach strategicznych

Monitorowanie koncentrować się będzie na dziedzinach, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyień, mogących wywoływać zahamowania w realizacji projektu lub jego zatrzymanie.

Realizm

Monitorowanie musi być zgodne z realiami projektu. Wdrażający strategię powinien dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów.

Koordinacja informacji

Monitorowanie musi być skoordynowane z tokiem pracy tak, aby nie wpływało na jej zahamowanie, ani też nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań. Monitorowanie każdego z etapów projektu powinno wpływać na powodzenie całego projektu. Oceny, których dokonuje się w trakcie jego realizacji powinny być znane członkom zespołu sterującego, a w przypadku ujawnienia uchybień, należy podjąć działania, których celem będzie naprawienie błędów oraz zapobieżenie powstaniu podobnych sytuacji w przyszłości. Informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich członków zespołu tak, aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji, dotyczących realizacji projektu.

Elastyczność monitorowania

Mechanizm i sam proces monitorowania musi być na tyle elastyczny, aby mógł szybko reagować na zachodzące zmiany. Również w przypadku dokonywania zmian i korekt projektu należy dbać o to, aby modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w późniejszych etapach projektu.

Normatywność i operacyjność monitorowania

Skuteczny system monitorowania w przypadku wykrycia uchybień i odchyień od przyjętych norm powinien wskazywać, jakie należy podjąć działania korygujące. W sposobie raportowania powinno być zastrzeżone, jakie działania należy podjąć w przypadku, kiedy zakładane w projekcie rezultaty nie zostają osiągnięte, bądź ich jakość budzi wątpliwość. W każdym projekcie należy wskazać jakie działanie może podjąć odbiorca projektu, aby wyrównać dysproporcje i doprowadzić do realizacji założonego celu.

4.2. Fazy wdrażania strategii

W procesie wdrażania strategii przewidziano następujące fazy:

Kontrolę wstępną

Rozpoczęcie każdego programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone winno być ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych – wskaźników określających wyniki realizowanych zadań. Przyjęte raz parametry powinny będą stosowane przez cały czas realizacji programów i projektów.

Monitoring sterujący

Zadaniem tego rodzaju monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyleń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu. Dla zapewnienia skuteczności wdrażania strategii oraz realizacji monitoringu sterującego powinien zostać wyłoniony zespół składający się z radnych oraz przedstawicieli administracji samorządowej. Celem działania zespołu będzie ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii oraz rekomendowanie zarządowi niezbędnych działań modyfikujących.

Zakończenie projektu - kontrola końcowa - ewaluacja efektów

Ocena końcowa będzie dokonana w celu określenia na ile zakładane w strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalenia przyczyn wszelkich odchyleń od przyjętego planu realizacji strategii. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z założonymi normami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

4.3. Narzędzia stosowane w procesie ewaluacji

Do oceny realizacji projektu zostały zaprojektowane w pełni modyfikowalne narzędzia komputerowe, służące do gromadzenia informacji na temat osiąganych efektów realizowanych programów i projektów. Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych instrumentów zapewniających efektywne wdrażanie strategii. Również jej systematyczne zbieranie w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace zespołu monitorującego.

Wskaźniki rozwoju

W celu rzetelnego monitorowania wdrażania strategii potrzebne są dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. Dzięki tym wskaźnikom zostanie określony poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów. Dla każdego z projektów zaproponowano odpowiednie miary wykonania. Pozwolą one w przyszłości ocenić stopień zaawansowania projektu i sukces w jego realizacji. Pomiar osiąganych wyników pozwala odróżnić powodzenie od porażki. Wyniki zapisane w postaci wskaźników, czy bezwzględnych informacji statystycznych mają także ważne znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla prowadzonych zmian, czy świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji. Należy jednak pamiętać, że muszą być one interpretowane łącznie. Pojedynczy wskaźnik, czy liczba może dawać mylne, zbyt optymistyczne lub zbyt pesymistyczne wrażenie o stopniu zaawansowania wdrażania strategii.

Analiza wartości poszczególnych wskaźników pozwala ocenić, na ile podejmowane działania zgodne są z zakładanymi celami. Zaproponowane miary umożliwiają bezstronną ocenę osiągniętych efektów.

Mierniki efektywności i jakości świadczonych usług

Jednym z elementów zarządzania strategicznego jest ocena efektywności i skuteczności podejmowanych działań. Rozumiana jest ona jako połączenie ze sobą elementów oceny efektywności działania i oceny rezultatów. Podstawowymi narzędziami służącymi do pomiaru efektywności usług są wskaźniki wykonania oraz wskaźniki jakości. Wskaźniki wykonania służą zarówno planistom do określenia celów jakie zamierzają osiągnąć, jak i wykonawcom zadań do oceny efektywności i kosztów podejmowanych przedsięwzięć.

Porównywanie wskaźników

Jednym z podstawowych narzędzi służących do oceny efektów realizowanej strategii jest również porównanie osiągniętych wyników pomiędzy gminami. Porównywanie efektów odzwierciedlanych w różnego rodzaju wskaźnikach może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność.

4.4. Zagrożenia związane z oceną wdrażania strategii

Zaproponowane w strategii projekty zostały określone w czasie i zakresie merytorycznym zgodnie z dostępnymi, aktualnie danymi. Żadne informacje na temat kosztów projektów nie mogą być tutaj dokładnie określone, a koszty operacyjne wdrażania projektów inny być dostosowane do możliwości finansowych samorządu. Całość kosztów związanych z realizacją strategii jest niemożliwa do określenia. Będą się na nią składały także budżety innych jednostek, fundusze zewnętrzne i praca osób zaangażowanych w rozwój gminy.

Następnym ważnym elementem jest zakres rzeczowy projektów. Na etapie planowania strategii nie da się przewidzieć zarówno wszystkich okoliczności sprzyjających realizacji danego zamierzenia, jak i przeszkód (zarówno finansowych, organizacyjnych, jak i formalnych), które utrudnią lub uniemożliwią prawidłowe jego wdrożenie. **Dlatego wszystkie projekty należy traktować jako pomysły, które mogą być modyfikowane i zmieniane w oparciu pojawiające się nowe czynniki zewnętrzne**

ANEKS

Aneks Nr 1

Symulacja możliwości finansowych budżetu gminy dla celu realizacji strategii

Źródło: Urząd Miejski w Mosinie

Na duży przyrost dochodów trudno liczyć. Nie zostały w tym zestawieniu wzięte pod uwagę skutki finansowe ewentualnego przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, które w konsekwencji mogą dać krajowi i gminom, w tym Mosinie dodatkowe źródła finansowania pochodzące z funduszy strukturalnych.

Dochody gminy na 2003 r. zostały ocenione na poziomie 30 mln zł. Przyjmując coroczny 5% wzrost to:

w 2004 uzyskamy	- 31,5 mln
2005	- 33,1
2006	- 34,8
2007	- 36,5
2008	- 38,3
2009	- 40,2
2010	- 42,2
2011	- 44,3
2012	- 46,5
2013	- 48,8

podobnie kształtować się będą wydatki.

Na inwestycje infrastruktury podziemnej przeznaczają się do tej pory ok. 30 – 35% środków. Przyjmijmy wskaźnik 30% wydatków ogółem

W 2003r.	- 9 mln
2004	- 9,45
2005	- 9,93
2006	- 10,44
2007	- 10,95
2008	- 11,49
2009	- 12,06
2010	- 12,66
2011	- 13,29
2012	- 13,95
2013	- 14,64

W kwotach tych nie ma budowy ulic (jezdnie, chodniki), budowy obiektów oświatowych (sale gimnastyczne), budowa mieszkań komunalnych.

Środki przeznaczone na powyższe cele są w innych działach budżetowych. Jeżeli dodać powyższe do inwestycji infrastruktury podziemnej to generalnie na wszelkie inwestycje można by przeznaczyć kwotę o 3 mln zł wyższą (w każdym roku).

A więc:

2003 - 12 mln	2008 – 14,49
2004 – 12,45	2009 – 15,06
2005 – 12,93	2010 – 15,66
2006 – 13,44	2011 – 16,29

2007 – 13,95

2012 – 16,95

2013 – 17,64

Do roku 2004 na kanalizację miasta, będą przeznaczone spore kwoty, ale później corocznie należy przeznaczyć znaczne kwoty na budowę sieci deszczowej wraz z utwardzeniem ulic (jezdnie, chodniki), część przeznaczyć również na kanalizację wsi, część na budowę sal gimnastycznych i obiektów oświatowych, część na budowę mieszkań komunalnych.

Inwestycje kwoty łącznie	ROK	Infrastruktura Kanalizacja, woda, energia elektryczna, oświetlenie, gaz MIASTO	Infrastruktura Kanalizacja, woda, energia elektryczna, oświetlenie, gaz WIEŚ	Deszczowka Utwardzenie ulic Drogi, mosty, place	Obiekty szkolne + sale gimnastyczne	Budynki komunalne	Pływalnia
12,0	2003	8,0	-	1,0	2,0	-	1,0
12,45	2004	5,0	-	1,0	1,0	1,95	3,5
12,93	2005	1,0	1,93	2,0	1,0	1,0	7,0
13,44	2006	1,0	4,14	4,3	1,0	3,0	
13,95	2007	1,0	3,95	5,3	1,0	3,0	
14,49	2008	1,0	3,95	5,3	1,0	3,24	
15,06	2009	1,0	3,00	6,30	1,0	3,76	
15,66	2010	1,0	3,00	6,30	-	5,36	
16,29	2011	1,0	3,00	7,30	-	4,99	
16,95	2012	1,0	3,00	7,30	-	5,65	
17,64	2013	1,0	3,00	7,30	-	6,34	

Poza powyższymi proponowanymi nakładami w latach 2003 – 2013 w budżetach powinny się znaleźć takie pozycje jak:

- nowy plan zagospodarowania przestrzennego (2003 – 2004)
- współdziałanie z województwem i gminami Luboń, Puszczykowo w sprawie poszerzenia drogi Poznań – Mosina
- nowa obwodnica Mosiny: kierunek Stęszew
- zagospodarowanie „glinianek”
- uporządkowanie dzikiej zabudowy nad J. Dymaczewskim (wykup gruntów i likwidacja zabudowy)
- zagospodarowanie terenów i budowa obiektów rekreacyjnych nad J. Dymaczewskim
- zagospodarowanie terenów i wybudowanie obiektów rekreacyjnych w tym pływalni ul. Konopnickiej w Mosinie
- budowa dwóch rond kompaktowych: ul. Mocka – Szosa Poznańska i ul. Wawrzyniaka, Śremska, Leszczyńska

Tak winien się przedstawiać zakres działań aby w 2013 można było powiedzieć, że mieszkańcy Mosiny żyją w zupełnie innym otoczeniu.

ANEKS Nr 2

ANKIETA: OPINIE MIESZKAŃCÓW GMINY O ŻYCIU W GMINIE I POTRZEBACH ROZWOJU GMINY

W każdym pytaniu prosimy o zaznaczenie krzyżykiem tylko jednej możliwości odpowiedzi.

1. Proszę ocenić STOPIEŃ WŁASNEGO ZADOWOLENIA z następujących warunków (obszarów) życia w gminie		bardzo niezadowolony(s)	niezadowolony(a)	Nie mam zdania	zadowolony(a)	bardzo zadowolony(a)
1.1	Środowisko naturalne (czystość wód: pitnej i powierzchniowych, gleby, powietrza)	- 2	- 1	0	1	2
1.2	Jakość dróg, ulic, mostów, parkingów itd	- 2	- 1	0	1	2
1.3	Transport publiczny (w tym podmiejski)	- 2	- 1	0	1	2
1.4	Infrastruktura komunalna (gaz, wodociąg, kanalizacja itd.)					
1.5	Możliwości kulturalne (koncerty, biblioteki, wystawy itd.)	- 2	- 1	0	1	2
1.6	Możliwości uprawiania sportu i rekreacji (np. parki, skwery, place zabaw, obiekty sportowe)	- 2	- 1	0	1	2
1.7	Pomoc społeczna (ochrona najuboższych)	- 2	- 1	0	1	2
1.8	Publiczna ochrona zdrowia	- 2	- 1	0	1	2
1.9	Bezpieczeństwo publiczne (zabezpieczenie przed przestępcami, kataklizmami itd.)	- 2	- 1	0	1	2
1.10	Warunki mieszkaniowe (możliwości budowy, zakupu mieszkań, remontów itd)	- 2	- 1	0	1	2
1.11	Jakość szkół	- 2	- 1	0	1	2
1.12	Dostępność handlu i usług	- 2	- 1	0	1	2
1.13	Rozwój działalności gospodarczej	- 2	- 1	0	1	2
1.14	Komunikacja władz gminy z mieszkańcami	- 2	- 1	0	1	2
1.15	Obsługa klientów w Urzędzie Gminy	- 2	- 1	0	1	2
1.16	Inne (jakie)	- 2	- 1	0	1	2
2. W MOIM WŁASNYM ODCZUCIU, w najbliższym dziesięcioleciu, główne kierunki rozwoju gminy oraz dbałości o jakość życia mieszkańców powinny być związane z :		Zdecydowanie nie zgadzam się	Nie zgadzam się	Nie mam zdania	Zgadzam się	Zdecydowanie zgadzam się
2.1	poprawą infrastruktury komunalnej (kanalizacja, gaz, drogi itd.)	- 2	- 1	0	1	2
2.2	usprawnieniem transportu publicznego (w tym podmiejskiego)	- 2	- 1	0	1	2
2.3	zwiększeniem nakładów na oświatę (lepsze warunki edukacyjne młodzieży)	- 2	- 1	0	1	2
2.4	poprawą stanu zdrowia i warunków zdrowotnych	- 2	- 1	0	1	2
2.5	zwiększeniem bezpieczeństwa publicznego	- 2	- 1	0	1	2
2.6	intensyfikacją działań na rzecz ochrony środowiska	- 2	- 1	0	1	2
2.7	zwiększeniem funkcji rekreacyjnych gminy (obiekty sportowe, ścieżki rowerowe, dbałość o zielen, czystość i ład w obejściach itd)	- 2	- 1	0	1	2
2.8	zwiększeniem oferty kulturalnej	- 2	- 1	0	1	2
2.9	przyciąganiem inwestorów/ kapitału gospodarczego	- 2	- 1	0	1	2
2.10	rozwojem indywidualnego budownictwa mieszkaniowego	- 2	- 1	0	1	2
2.11	ochroną najuboższych	- 2	- 1	0	1	2
2.12	rozwojem handlu i usług	- 2	- 1	0	1	2
2.13	rozwojem rolnictwa	- 2	- 1	0	1	2

2.14	polepszeniem jakości usług administracyjnych (obsługa mieszkańców)	- 2	- 1	0	1	2
2.15	zwiększeniem udziału mieszkańców w życiu publicznym	- 2	- 1	0	1	2
2.16	rozwojem innego rodzaju działań (proszę wpisać jakich)	- 2	- 1	0	1	2

Dane o osobie ankietowanej

1 Rok urodzenia (proszę wpisać cztery cyfry)	
2. Płeć	Kobieta Mężczyzna
5. Wykształcenie	Podstawowe Zasadnicze zawodowe Średnie lub niepełne średnie Wyższe lub niepełne wyższe
3. Aktywność zawodowa	Osoba ucząca się Emeryt(ka) / rencist(k)a Prowadzenie domu Prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego Praca fizyczna Praca na stanowisku biurowym/administracyjnym Praca na stanowisku kierowniczym Prowadzenie własnej firmy Inna (jaka?)
4. Przeciętny miesięczny dochód na 1 osobę w Pani/ Pana gospodarstwie domowym	do 300 PLN 301 – 500 PLN 501 – 1000 PLN 1001 – 2000 PLN 2001 – 3000 PLN powyżej 3000 PLN
6. Miejscowość zamieszkania na terenie gminy (proszę wpisać nazwę miejscowości)	

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY!